147

„ЗАНГОРИ КЕМА“ЛАР ТАХТ БЎЛСИН!

Урта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Полярная звезда» колхози ҳар қачонгидек бу йил ҳам пахта терими мавсумига пухта ҳозирлик кўрмоқда. Колхоз устахонаси ишчиларининг зўр ғайрати туфайли жами йигирма беш ХВС-1,2 терим агрегати барвақт тўла ремонтдан чиқарилди. Суратда: (чапдан) механик Г. Ли ва устахона мудири В. Пак ўртоқлар колхознинг мавсумга тахт қилиб қўйилган қудратли терим агрегатларини кўздан кечираётирлар.

А. Абалян фотоси.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 147 (2438). 28 июль, якшанба, 1963 йил. Баҳоси 2 тийин.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги якшанба сонининг иккинчи бети икки нусҳада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Кишилар билан ишлаш бош йўлимиз» умумий сарлавҳаси остида Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари Р. Бобожонованинг «Маҳалла тарбия ўчоғи бўлсин», «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири Ж. Маҳмудовнинг Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводидан ёзган «Ўринсиз важ» сарлавҳали танқидий мақоласини, Ленин район партия активи йиғилишидан ёзилган ҳисоботни, П. Владимировнинг «Коллектив таъсири» лавҳасини ва бошқа хабарларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги саҳифасида: «Киши кўнглига йўл топайлик» умумий сарлавҳаси остида «Коммунизм жарчиси» номли бошмақолада матбуот партиямизнинг зарбдор кучлардан бири эканлиги, матбуотнинг коммунизм қуришдаги, меҳнаткашларни юксак идеаллар руҳида тарбиялашдаги роли таъкидлаб ўтилади. Шунингдек саҳифада Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Охунбобоев номли колхознинг сиёсий ташкилотчиси Карим Аҳмедовнинг «Шарафли иш», «Тошкент ҳақиқати» газетасининг махсус мухбири Н. Рихсиевнинг Янгийўлликлар диққатига рубрикаси остида «Ташкилотчилик етишмаяпти» номли танқидий мақоласини ўқийсиз.

Шунингдек саҳифада қишлоқ идеология ҳаётига оид кичик хабар ва материаллар бор.

„ПРАВДА“ ВА „ИЗВЕСТИЯ“ ГАЗЕТАЛАРИ МУХБИРЛАРИНИНГ САВОЛЛАРИГА

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ ЖАВОБИ

СССР, АҚШ ва Буюк Британия вакиллари ўртасида Москвадаги музокаралар муваффақиятли тугаллангани мунособати билан «Правда» ва «Известия» газеталарининг мухбирлари бир қанча саволларга жавоб беришни сўраб ўртоқ Н. С. Хрушчевга мурожаат қилдилар. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг жавоблари қуйида эълон қилинади.

САВОЛ. Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида битимга келинганлигига Сиз қандай баҳо берасиз?

ЖАВОБ. Ядро қуроли синовларини тақиқлаш масаласи устида Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия ўртасида Москвада олиб борилган музокаралар муваффақиятли тугалланганлиги катта халқаро аҳамиятга эга воқеадир. Маълумки, Совет Иттифоқи ядро қуроли синовларини тўхтатиш учун кўп йиллардан бери кураш олиб бормоқда. Бу масалани тезроқ ҳал қилиш тўғрисидаги талабни тинчликсевар давлатлар ва халқларнинг ҳаммаси ҳамиша қувватлаб келди ва қувватламоқда.

Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги Шартномани келишиб олишга энди муваффақ бўлинди. Биз буни яхши бошланган иш деб ҳисоблаймиз. Ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида битимга келишга ўзларининг куч ва ғайратларини сарфлаган холис ният одамларнинг ҳаммасини қутлашни истар эдим. АҚШ ва Буюк Британия ҳукуматларининг, уларнинг музокаралар олиб бормоқ учун ўз ҳукуматлари томонидан ваколат берилган вакилларининг ҳам сарфлаган куч ва ғайратини тақдирлашни истар эдим.

Ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида битимга келинганлиги манфаатдор давлатларда истак бўлган ва улар куч-ғайрат сарфлаган тақдирда, буюк давлатлар яхши ният билан иш қилган тақдирда халқаро проблемаларни ўзаро мақбул шарт-шароитда ҳал қилиш ишида муваффақиятга эришиш мумкинлигини кўрсатиб турибди.

Яна бунинг устига биз ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида Шартнома тузилганлиги халқаро кескинликни ёппасига юмшатишга ёрдам бериши ва шу тариқа аллақачон етилган халқаро масалаларни ҳал этмоқ учун қулай вазият вужудга келтиришга ёрдам бериши лозим деб умид қиламиз ва ҳозирги вақтда бизнинг бу умидимизга бутун дунёдаги кишилар ҳам қўшилади, деб ўйлаймиз.

Эришилган муваффақиятларга талтайиб кетиб, ер юзида тинчликни таъминлайдиган масалаларни ҳал қилмоқ учун бундан буёнги курашда ўз ғайратимиз ва иродамизни сусайтириб юбориш нотўғри бўлур эди, албатта. Шу нарсани тўла равишда равшан тушуниб олиш кераки, ядро қуроли синовларининг тақиқланганлиги қуролланиш пойгаси тўхтатилади деган маънони ҳали билдирмайди ва, бинобарин, фақат шунинг ўзигина уруш хавфининг олдини олиши мумкин эмас. Бу чора қуролланиш юкини ҳам тугатмайди, давлатлар қурол-яроғ ишлаб чиқаришга жуда катта моддий ресурсларни сарфламоқдалар.

Асосий вазифа эса, қуролланиш пойгасини тўхтатишдан, қуролсизланишдан иборатдир. Фақат шу йўлдагина уруш хавфини йўқотишга ҳақиқатан эришиш ва давлатларни ҳарбий харажатлар юкининг оғирлигидан халос қилиш мумкин.

Шу сабабли, Совет ҳукумати ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида ҳозир битимга келинганлиги натижасида асосий халқаро проблемаларни ҳал қилишни олға силжитишга имкон берадиган қулай имкониятлар очилади, деб ҳисоблайди. Бироқ, бунинг учун янада куч ва ғайрат сарфлаш талаб қилинади, бу эса, тинчликни мустаҳкамлашга, инсониятнинг асрий орзуси бўлган ёппасига ва батамом қуролсизланишни амалга оширишга қадам-бақадам олиб боради. Бу ишга, аввало, буюк давлатлар дарҳол киришишлари яхши бўлур эди.

САВОЛ: Халқларнинг ва ҳукуматларнинг эътибори ҳозирги вақтда, Сизнинг фикрингизча, биринчи навбатдаги қандай халқаро проблемаларга қаратилиши лозим?

ЖАВОБ: Агар турмушнинг ўзи биринчи ўринга қўяётган биринчи навбатдаги халқаро масалалар тўғрисида гапириладиган бўлса, мен, аввало, НАТО қатнашчилари билан Варшава шартномаси қатнашчилари ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида пакт тузиш каби масалани кўрсатиб ўтган бўлур эдим. бу масала устида ҳозирдаёқ фойдали фикрлашув бўлиб ўтди. Совет ҳукумати шу нарсага аминдирки, бундай пактнинг имзоланиши бутун вазиятга хайрли таъсир ўтказган бўлур эди, чунки бир-бирига қарама-қарши бўлиб турган икки гуруҳга кирган давлатлар бир-бирларига қарши куч қўлланмаслик, бир-бирларига уруш билан таҳдид қилмаслик ҳақидаги ўз қарорларини бутун дунёга тантанали равишда айтган бўлур эдилар.

НАТО мамлакатлари билан Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисидаги пакт шунинг учун ҳам катта аҳамиятга эга бўлур эдики, бу пакт ҳозирги вақтда ядро қуролига эга бўлган ҳамма давлатларни ўз ичига олган бўлур эди. Бошқача қилиб айтганда, бу пакт ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўртасидаги тинчлик пакти бўлур эди.

Шу муносабат билан мен СССР, АҚШ ва Буюк Британия вакиллари ўртасида ҳужум қилмаслик пакти тўғрисидаги Совет таклифи устида фикрлашиб олинганлиги натижасида томонларнинг ҳар қайсиси ўз иттифоқчилари билан маслаҳатлашиб олганларидан кейин, битим қатнашчиларининг ҳаммасини қаноатлантирадиган битимга келиш мақсадида бу масалани муҳокама қилиш давом эттирилади, деб бамаслаҳат бир фикрга келинганлигидан ўзимнинг мамнун бўлганлигимни изҳор қилмоқчиман.

Совет ҳукумати шу нарсага аминдирки, ядро қуроли синовларини тақиқлаш масаласини ҳал қилишда бўлгани каби, ҳужум қилмаслик пакти масаласини ҳал қилишда ҳам ҳар иккала томон мана шундай холис ният билан иш қилсалар, ҳужум қилмаслик пакти тўғрисида ҳам тез битимга келиш мумкин бўлади. Бизда бундай холис ният етарлик даражада бор. Ҳужум қилмаслик тўғрисидаги пактни қандай расмийлаштириш масаласига келганда эса, биз аминмизки, бу хусусда бамаслаҳат бир фикрга келиш қийин бўлмайди, бунда енгиб бўлмайдиган тўсиқлар йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Совет ҳукуматининг фикрича, ўзаро келишиб олиш асосида ҳозир амалга оширилиши керак бўлган бошқа чоралар ҳам бор. Бу чоралар тўғрисида бундан бир неча кун муқаддам гапириб ўтган эдим. Давлатларнинг ҳарбий бюджетларини оширмаслик, тағин ҳам яхшироғи — қисқартириш, тўсатдан бўладиган ҳужумнинг олдини олиш тадбирларини амалга ошириш, Ғарбий Германиядаги ва Германия Демократик Республикасидаги чет эл қўшинларини қисқартириш, Германия Демократик Республикасида жойлашган совет қўшинларига Ғарб давлатларининг вакилларини юбориш эвазига Ғарбий Германиядаги Ғарб давлатларининг қўшинларига бизнинг вакилларимизни юбориш мана шундай чоралардир.

Мана шу масалаларнинг ҳаммаси устида Совет ҳукумати Ғарб давлатларининг вакиллари билан амалий асосда музокаралар олиб боришга, ҳаттоки тегишли битимларни ишлаб чиқишга ва тузишга тайёрдир.

Биз, Ғарб давлатларига шундай бир таклиф билан мурожаат қилаётирмиз: келинглар, мана шу масалаларнинг ҳаммаси устида гаплашиб, бир фикрга келайлик. Ахир, биз ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида битимга келиб, биргаликда бу ишга негиз сола олдик-ку. Эндиликда эса, халқаро кескинликни юмшатиш, «совуқ урушни» тугатиш йўлида яна олға борайлик. Шу тариқа туб масалани — ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласини ҳал қилишга йўл очилган бўлур эди.

Халқаро кескинликни тугатишни ҳаммадан кўра кўпроқ таъминлайдиган масалани — Германия сулҳ шартномасини тузиш масаласини ҳам ҳал қилиш керак, албатта. Иккинчи жаҳон урушининг Европадаги қолдиқларини тугатмай туриб мустаҳкам тинчликка эришиб бўлмайди. Буни ҳамма яхши тушунади. Умид билдириб шуни айтмоқчиманки, тинчликни қадр қилувчиларнинг ҳаммаси куч ва ғайрат сарфлаши натижасида Германия сулҳ шартномасини тузиш ва шу асосда Ғарбий Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш проблемаларини ҳал қилишга муваффақ бўлинади.

Халқлар тинчликни истайдилар. Бу — тушунарли бир ҳолдир, табиий истакдир. Миллион ва миллион кишиларнинг бу истагини амалга ошириш ҳукуматларнинг бурчидир. КПСС нинг ленинчи Марказий Комитети, Совет ҳукумати, Совет Иттифоқининг ҳамма халқлари ўз вазифаларини худди мана шу тахлитда тушунмоқдалар. Шу сабабли, улар бу улуғ мақсадга эришмоқ учун бундан буён ҳам ўзларининг куч ва ғайратларини бўшаштирмайдилар.

ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК ВА ЎЗАРО ЁРДАМ ТЎҒРИСИДАГИ ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ КОНСУЛЬТАТИВ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

1963 йил 26 июлда Москвада дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий консультатив комитетининг мажлиси бўлди.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИ ДАВЛАТЛАРИДАГИ КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАР МАРКАЗИЙ КОМИТЕТЛАРИ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРЛАРИ ВА ҲУКУМАТЛАР БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

Варшава шартномаси давлатларидаги коммунистик ва ишчи партиялар Марказий Комитетлари биринчи секретарларининг ва ҳукуматлар бошлиқларининг кенгаши СССР ҳукуматининг ядро қуроли синовларини тақиқлаш масаласига бағишлаб АҚШ ва Англия ҳукуматлари билан олиб борган музокаралари тўғрисида СССР ташқи ишлар министри ўртоқ Громиконинг ахборотини тинглаб, уч соҳада — космосда, атмосферада ва сув остида ядро портлатишларини тақиқлаш тўғрисидаги шартномани келишиб олишга олиб келган бу музокараларнинг натижаларини маъқуллайди.

Ядро синовларини тақиқлаш масаласида битимга келинганлиги Совет Иттифоқи ва барча социалистик мамлакатлар изчиллик билан ўтказиб келаётган тинчликсевар ташқи сиёсат йўлининг натижасидир, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ленинча сиёсатининг муваффақиятидир. Кенгаш бу Шартнома халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам беради ҳамда халқларнинг тинчлик учун ва янги жаҳон уруши хавфига қарши олиб бораётган курашида ижобий фактор бўлади, деб ҳисоблайди.

(1963 йил 25 июлда қабул қилинган).

МАШИНА ТЕРИМИГА ШАЙЛАНИНГ!

Пахта далаларининг азамат меҳнаткашлари она-Ватанни мўл-кўл «оқ олтин» билан таъминлаш иштиёқи билан тўлиб тошгандирлар. Шу эзгу мақсад, шу олий ҳиммат йўлида эрта баҳордан бошлаб ғайрат камарини белга маҳкам боғлаган миришкорларимиз бу йилги табиат инжиқликларини мардонавор енгиб, кўз илғамас кенг далаларда яшил денгизлар яратдилар. Ҳа демай ана шу яшил денгизлар узра турна қатори «зангори кема»лар сузабошлайди.

Машина — деҳқоннинг энг яқин дўсти. Ҳаётнинг ўзи, турмушнинг ўзи қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг бу сўзлари нақадар ҳақ сўзлар, олтин сўзлар эканлигини яққол кўрсатиб турибди. Кимки машина билан дўст тутиниб, унга суянса, ўз ишида унга таянса, доимо тили узун, юзи ёруғ бўляпти. Аксинча, кимки машинага эътибор бермаса, ундан юз ўгирса, иши юришмай, юзи ерга қараяпти.

Партия ташкилотларининг омма орасида олиб борган жуда катта ташкилотчилик ва тарбиявий ишлари натижаси эндиликда ҳар биримизнинг кўзимизга яққол ташланиб турибди. Турсунойчилар, тюпкочилар эндиликда бизда юзлаб ва минглаб, ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармасида, ҳар бир хўжаликда уларнинг шогирди бор. Пахтакорларимиз гвардиячилари бўлмиш турсунойчи ва тюпкочилар сафи тобора ўсиб, улғайиб бормоқда. Бу — давримиз хусусияти, турмуш тақозаси, ҳаёт қонуниятидир.

Ишнинг кўзини билган илғор хўжаликлар машина теримига тайёргарликни аллақачоноқ бошлаб юборганлар. Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Полярная звезда» колхозининг паркига кирган киши бир текисда саф тортиб турган терим машиналарига кўзи тушади. Улар меҳр билан ремонт қилиниб, аллақачон теримга тахт қилиниб қўйилган. Хўжаликда бу йил 1100 гектардаги ҳосил машинада терилади. Шу бошқармадаги «Северний маяк» колхозининг азаматлари шундай қарорга келдилар. Улар сирдарёлик «Ленинград» колхози аъзоларининг мурожаатига жавобан кам деганда бутун ҳосилнинг 50 процентини машинада териб олишга қарор қилдилар. Шу мақсадни рўёбга чиқариш йўлида хўжаликда катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Бу йил республикамиз пахтакорлари 675 минг тонна ҳосилни машинада териб олишлари керак. Областимиз колхоз ва совхозлари эса етиштириладиган 321 минг тонна ҳосилнинг қарийб учдан бир қисмини машинада териб олишга сўз берганлар. Кўриниб турибдики, зиммамиздаги мажбурият ғоят катта ва масъулиятли. Отни қамчиламасак, вақтни бой бериб, уялиб қолишимиз мумкин. Афсуски, бир қатор ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари буни тушуниб етмаётир.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги хўжаликларда мавжуд 152 та терим агрегатидан 15 июлга қадар бор-йўғи 25 та машина ремонтдан чиққан. Ахир, бутун областнинг, республиканинг, қолаверса бутун мамлакатнинг кўзи сиздаку, янгийўлликлар. Областимиз пахтасининг учдан бир қисмидан кўпроғини сиз берасиз. Халқ ва партия олдида катта мажбурият олгансиз. Иш шу аҳволда бораберса, оқибат нима бўлади? Бўка ишлаб чиқариш бошқармасида ҳам бу соҳадаги ишлар сусткашлик билан олиб борилмоқда. Ҳозиргача мавжуд 288 агрегатдан 157 таси ремонтдан чиққан. Бошқармадаги Охунбобоев номли, «XIX партсъезд» колхозларида ҳалигача биронта ҳам машина теримга тайёр эмас.

Умуман олганда, областимиз бўйича бу соҳада олиб борилаётган ишлар суръати ҳам, сифати ҳам талабга жавоб бермайди. Бунга сабаб шуки, кўпгина хўжаликлар ўтган йилги аччиқ сабоқлардан етарли хулосалар чиқариб олмай, яна камчиликларни такрорламоқдалар. Бир қанча ҳолларда майда, яхши текисланмаган, ғўзасининг ривожланиши талабга жавоб бермайдиган далалар машина терими учун ажратиб қўйилмоқда. Терим агрегатлари учун зарур бўлган запас қисмлар ўз вақтида ва етарли миқдорда етказиб берилмаётир. Колхоз ва совхозларда механик-ҳайдовчиларни тайёрлаш ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас.

Йиғим-терим — пахтачиликдаги энг масъулиятли ва ҳал қилувчи даврдир. Бу соҳадаги ишларимизнинг конкрет йўл-йўриқлари Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг матбуотда эълон қилинган «1963 йилги пахта ҳосилини териш, қабул қилиш, асраш ва қайта ишлашга тайёргарлик кўриш тўғрисида» деган қарорида яққол кўрсатиб берилган. Партия комитетлари, бошланғич партия ва хўжалик ташкилотлари ана шу қарорда кўрсатилган тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлашлари, ҳар бир хўжаликда бу соҳада олиб борилаётган ишлардан кун сайин хабардор бўлиб туришлари зарур.

Ҳали ҳам вақт ғанимат. Шу ғанимат дамлардан фойдаланиб, машина теримига тайёргарликни бутун чоралар билан кучайтириб юбориш лозим. Бунда пахтаси машинада териш учун экинлар бир текис ўсиб ривожланаётган, энг серҳосил участкаларни ажратишга алоҳида эътибор бермоқ зарур. Ғўзалар баргини тўктиришга ҳам пухта тайёргарлик кўриш керак. Қилинган ишларни яна бир бор кўздан кечириш лозим. Пахта териш машиналари билан бир қаторда кўсак чувийдиган машиналар, ҳосилни қоп-қанорсиз ташийдиган прицеплар ва бошқа техника воситаларини ремонт қилишни барча чоралар билан тезлаштириш зарур. Механизаторларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш — диққат-эътиборда турсин. Шундай қилайликки, машина теримини ҳамма жиҳатдан шай ҳолда кутиб олайлик!

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1963 ЙИЛ, 28 ИЮЛЬ № 179 МОСКВА ШАҲРИ

Матрос, солдат, старшина ва сержант ўртоқлар!

Офицер, адмирал ва генерал ўртоқлар!

Кемасозлик саноатининг ишчилари, инженерлари ва техниклари бўлган ўртоқлар!

Бугун совет халқи ва унинг жангчилари Ҳарбий Денгиз Флоти кунини байрам қиладилар.

Мамлакатимиз халқлари бу байрамни улуғ ишлар қилинаётган ажойиб вақтда нишонламоқдалар. Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС Программасини мислсиз зўр ғайрат билан амалга оширмоқдалар, саноатнинг тобора янгидан-янги гигантларини бино қилмоқдалар, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқдалар, фан ва техникани ривожлантиришда, космосни ўзлаштиришда жуда катта ютуқларга эришмоқдалар, коммунизмнинг улуғвор биносини курмоқдалар.

Совет давлати тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун, урушнинг олдини олиш учун зўр бериб курашмоқда. Бизнинг ҳукуматимиз қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида, ядро синовларини тақиқлаш, ўзга мамлакатларнинг территорияларидан чет эл қўшинларини олиб чиқиб кетиш, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш тўғрисида ва бошқа ҳал этилмаган масалаларга доир конкрет таклифлар киритди. Ленин империалистик лагерь халқаро кескинликни юмшатишга ҳар томонлама тўсқинлик қилмоқда, қуролланиш пойгасини, агрессия ва халқаро иғвогарликлар сиёсатини давом эттирмоқда.

Мана шу шароитда партия ва ҳукумат Совет давлатининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамламоқ, унинг Қуролли Кучларини, фан ва техниканинг кейинги муваффақиятлари даражасида сақлаб турмоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Хушёрликни ҳамда кемалар ва қисмларнинг жанговар тайёрлигини кун сайин ошираберишш, ўзларининг жанговар маҳоратларини ва сиёсий билимларини такомиллаштира бериш, ҳар қандай агрессорни емириб ташлашга ҳамиша тайёр бўлиб туриш совет жангчиларининг муқаддас бурчидир.

Сизларни умумхалқ байрами — Ҳарбий Денгиз Флоти Куни билан табриклайман ва қутлайман.

Жанговар техникани, қурол-яроғларни эгаллашда, ғоявий-сиёсий тайёргарлик, ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш ишида, кемалар ва қисмларнинг жанговар тайёрлигини оширишда ҳарбий денгизчиларга янада муваффақиятлар тилайман.

Совет флоти учун биринчи даражали кемалар яратишда кемасозлик саноатининг барча ишчилари ва хизматчиларига янги муваффақиятлар тилайман.

Байрамни нишонлаш учун БУЮРАМАН:

Бугун, 1963 йил 28 июлда Ватанимиз пойтахти Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарларда, шунингдек флотлар ва флотилияларда тўплардан бир йўла йигирма марта ўқ узиб салют берилсин.

Яшасин қудратли Ватанимиз!

Яшасин улуғ совет халқи ва унинг шавкатли Ҳарбий Денгиз Флоти!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР Мудофаа министри
Совет Иттифоқи Маршали
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

КИШИЛАР БИЛАН ИШЛАШ—БОШ ЙЎЛИМИЗ

Тошкентдаги ипак йигирув фабрикасида партия-давлат контролига кўмаклашувчи группа аъзолари маҳсулот сифатини яхшилаш юзасидан қатъий назорат олиб бормоқдалар. Улар тез-тез цехларда рейдлар ўтказиб туришади, бу соҳадаги камчиликларни аниқлаб, уларни бартараф этиш йўлларини белгилайдилар. Суратда: (чапдан) пилла йигириш цехи бошлиғи М. Беняминов, партия-давлат контролига кўмаклашувчи группа аъзоси, мастер С. Азимов ва группа раиси А. Қодиров ўртоқлар ипакнинг сифатини текшириб кўраётирлар.

В. Салов фотоси.

КОЛЛЕКТИВ ТАЪСИРИ

Владимир Бескровнийни ишдан бўшатиш ҳақида директорнинг буйруғи чиқди. Буйруқ завод касаба союз комитети билан келишилган ҳолда ёзилди .Демак, ҳамма иш қонуний. Владимирнинг ўзи ҳам айбига иқрор...

Владимир ўзи ким? Нега маъмурият уни ишдан бўшатди?

Владимир 10-автомобиль ремонти заводининг Сергей Рудаков бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида слесарь бўлиб ишлади. Бу бригаданинг иш кўрсаткичлари яхши, йигитларнинг кўпчилиги кечки мактабда ўқишади. Владимир бўлса, бамисоли коллектив ҳуснига доғ эди. У доимо ишга кечикиб келар, интизомсизлик қиларди. Ўртоқларининг танбеҳларига қулоқ солмай, неккайгани-неккайганди.

Владимир бўшатилганлиги ҳақидаги буйруқни олиб бригадирининг олдига келди. Унинг чеҳрасидаги илгариги беларволик, манманлик ўрнини бироз ташвиш олганди. У ўзини ҳар қанча беларво кўрсатишга тиришса ҳамки, кўзларидан алам тортаётгани сезилиб турарди. Ачинмасинми. Ахир у меҳнат фаолиятини шу заводдан бошлаган. Заводнинг катта-кичигини яхши билади. Ундан кейин... Йигитлар унинг «шўхликларини» баъзан кечириб кетишга ўрганиб қолишган эди. Владимир ишининг бундай чаппасига кетишини хаёлига ҳам келтирмас, коллектив уни доим эркалатаберади деб ўйлаганди.

— Ахир ўзингга-ўзинг қилдинг-да, сенга неча бор гапирдик, кор қилмади. Энди ўзингдан кўр, — деди бригадир.

Владимир сукут қилди. Ниҳоят «хайр» аломати билан қўлини бригадирга чўзди. Бригадир унинг қўлини олмади ва кўзларига тик қараб :

— Кетаётганингга ачинмаяпсанми? — деди.

— ...

Владимир қўлини туширдида, бўйнини эгиб анча вақт қотиб турди.

— «Масала равшан», — деб фикрдан ўтказди бригадир. — Заводдан кетгиси келмаяпти.

Эртаси кун бригада комсомоллари тўпланишиб партия ташкилоти секретарининг олдига келишди.

— Ўртоқ Костин, биз Владимир Бескровнийни бўшатиш ҳақидаги дирекция буйруғи бекор қилинишини сўраймиз. Коллективимиз уни одам қилади.

— Буйруқни бекор қилишга қандай ҳаққимиз бор. Ундан кейин, Владимир тузалмайдиганлардан.

— Аввало,— деб гап бошлади Сергей,— буйруқ қоғоздаги ёзув. Биз инсон ҳақида, Владимир ҳақида гапираётирмиз. Ахир биз уни заводдан ҳайдаш билан одам қилаолмаймизку. Ҳар қанча ёмон бўлса ҳам у коллективимиз аъзоси. Биз уни тарбия қилишимиз керак ва қиламиз ҳам.

Парторг Сергейнинг гапидан кўнгли тўлиб, унинг елкасини қоқди:

— Оббо сизлареей майли, мен директор билан гаплашиб кўраман. Бироқ, йигитлар жуда масъулиятли ишни бўйнилaringизга олаяпсиз. Қизариб қолманглар деб қўрқаман.

— Энди астойдил киришамиз ўртоқ Костин. Агар бу ишга ҳаммамиз баравар киришсак, албатта уддасидан чиқамиз. Шундайми йигитлар?— ўртоқларига қараб қўйди Сергей.

— Албатта,— дейишди йигитлар.

Ҳа, комсомоллар ваъданинг устидан чиқишди, Владимир тузалди. Ҳозир у ишга ўз вақтида келади. Илгариги қўполлиги, манманлиги йўқ.

— Владимирни тарбиялаш процесси коллективнинг нималарга қодир эканини кўрсатди, — деди завод партия ташкилотининг секретари А. И. Костин, ана шу воқеани бизга ҳикоя қилиб берар экан.— КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми биздан ҳар бир киши учун, унинг тарбияси учун жавоб беришни талаб этмоқда. Биз ўз ишимизни ана шу қарорлар асосида олиб бормоқдамиз. Заводимиз ярим йиллик ишлаб чиқариш планини ортиғи билан бажарган экан, бу шубҳасиз кишилар ўртасида олиб борган ғоявий-тарбиявий ишларимизнинг натижасидир.

П. ВЛАДИМИРОВ.

БИЗ ШУНДАЙ ТАРИХИЙ МАРРАЛАРГА ЧИҚИБ ОЛДИККИ, ЭНДИЛИКДА ЎТМИШНИНГ КИШИЛАР ОНГИДАГИ САРҚИТЛАРИНИ БАТАМОМ ТУГАТИШ ВАЗИФАСИ НИҲОЯТДА ЗАРУР, БЕВОСИТА АМАЛИЙ АҲАМИЯТ КАСБ ЭТМОҚДА. ЎТМИШНИНГ ЮКИ ЯНГИ ЖАМИЯТНИ БАРПО ҚИЛИШ ЙЎЛИДА ҲАМИША ҒОВ БЎЛИБ ТУРДИ. ПАРТИЯМИЗ, ХАЛҚИМИЗ КОММУНИЗМ ҚУРИШГА ҲАЛАҚИТ БЕРАЁТГАН, КИШИЛАРНИНГ ҲАЁТИНИ ЗАҲАРЛАЁТГАН, ҚОНУНЛАРИМИЗ ВА АХЛОҚИМИЗНИ ПОЙМОЛ ҚИЛАЁТГАНЛАРНИНГ ҲАММАСИГА ҚАРШИ ШАФҚАТСИЗ КУРАШ БОШЛАДИЛАР. БИЗ ЖАМИЯТГА ЗАРАРЛИ БЎЛГАН ҲОДИСАЛАРГА БИРДАН-БИР ТЎҒРИ НУҚТАИ НАЗАРДАН — СИНФИЙ НУҚТАИ НАЗАРДАН ЁНДОШМОҒИМИЗ КЕРАК.

(Ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг КПСС МК июнь Пленумидаги докладидан).

МАҲАЛЛА ТАРБИЯ ЎЧОҒИ БЎЛСИН

Р. БОБОЖОНОВА,

Тошкент шаҳар, Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари.

□ □ □

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми идеология ишини тинмай такомиллаштиришнинг жуда аниқ йўл-йўриқларини кўрсатиб берди. Районимиз партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари Пленум қарорларига жавобан идеология ишининг савиясини тинмай оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу соҳада амалга оширилаётган тадбирлар, барча партия ташкилотларининг диққат-эътибори коммунистик қурилишнинг уч асосий вазифаси — коммунизм моддий-техника базасини яратиш, коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш ва янги кишини тарбиялашдан иборат улуғвор вазифаларга қаратилган.

Район партия комитети, саноат корхоналари ҳамда муассасалар бошланғич партия ташкилотлари ташкилотчилик ва идеология ишларини бир-бирига мустаҳкам боғлаб бориш, барча соҳада жамоатчилик асосларини ҳар томонлама кенгайтириш, раҳбар ходимларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш, халқ оммаси ўртасида тарбиявий ишлар савиясини юксалтиришга эътиборни кучайтирмоқдалар.

Аҳоли яшайдиган жойларда, маҳаллаларда идеология ишларини яхшилашни диққат марказида тутмоқдамиз. Кейинги вақтларда маҳаллаларда тарбия ишлари анча яхшиланди, сиёсий-оммавий ишлар йўлга қўйилди. Бу эса район меҳнаткашлари олдида турган хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишга ёрдам бераяпти.

Маҳаллаларда ташкил этилган доимий агитпунктлар аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларни олиб боришнинг маркази бўлиб қолди.

«Илғор» маҳалласидаги агитпункт коллективининг иши намуна қилиб кўрсатишга арзийди. Аввало шуни айтиш керакки, агитпункт жуда яхши жиҳозланган. Оммавий-сиёсий суҳбат ўтказилиб турадиган бу бинони жиҳозлашга маҳалла меҳнаткашлари катта ёрдам беришди. Жамоатчилик йўли билан қурилган ҳашаматли клубда аҳоли хоҳлаган темаларда лекция ва суҳбатлар ўтиб туради. Бу лекцияларда Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва халқаро ҳаётда тутган сиёсатлари соддагина қилиб тушунтириб турилади.

Кейинги вақтларда жамоатчилик ғоявий- тарбиявий ва ташкилий ишлар билан тобора яхши шуғулланаяпти. Бу идеология ишининг таъсирини яна ҳам оширишга олиб келмоқда. Жамоатчилик кучи билан районда бирқанча клублар, медицина муассасалари учун янги бинолар қурилди. Районнинг 22 маҳалласида ташкил этилган медицина пунктлари жамоатчилик асосида ишламоқда. Бу пунктларда врачлар маҳалла меҳнаткашларига медицина ёрдами кўрсатадилар, санитария-оқартув ишлари олиб борадилар.

Коммунистик партия ўтмишнинг кишилар онгидаги қолдиқларига қарши кескин кураш олиб бориш зарурлигини алоҳида таъкидламоқда. Ўртоқ Л. Ф. Ильичев айтганидек, «ДИНИЙ ИДЕОЛОГИЯГА ҚАРШИ КУРАШ ОЛИБ БОРМАСДАН ТУРИБ, ИЛМИЙ ДУНЁҚАРАШНИ ВА КОММУНИСТИК АҲЛОҚНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МУМКИН ЭМАС». Дин илмий дунёқарашнинг энг асосий душмани, ўтмишнинг энг яшовчан сарқитларидан бири. Районимиздаги аҳолининг айрим қисми ҳали ҳам унинг таъсиридан қутила олмаган.

Шуни ҳисобга олиб, аҳоли яшайдиган жойларда илмий-атеистик пропагандани кучайтиришга алоҳида эътибор бераяпмиз. Бунинг учун оммавий-сиёсий ишларнинг турли хил форма ва усулларидан мумкин қадар кенгроқ фойдаланишга ҳаракат қилинмоқда. Район партия комитети меҳнаткашларнинг яқиндан берган ёрдами билан маҳаллаларда 60 та доимий лекторийлар ташкил этди. Уларда мунтазам равишда илмий-атеистик темаларда лекциялар ўқилмоқда. Шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида 700 га яқин турли хил лекциялар ўқилди. Уларнинг кўпчилиги маҳалла меҳнаткашлари истаган темаларда ўтказилди. Лекцияларни ўқишга «Билим» жамияти район бўлимининг аъзолари, олимлар, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг ўқитувчилари, партия ва совет ходимлари, мутахассислар, ишлаб чиқариш новаторлари жалб қилинган.

Барча лекторийларда КПСС Марказий Комитети ноябрь ва июнь Пленумлари ҳужжатлари ҳақида, ахлоқ, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялаш, меҳнатсиз ҳаёт кечираётган текинхўр, чайқовчиларга қарши кураш масалаларига бағишланган лекция ва докладлар катта қизиқиш билан тингланмоқда.

Кейинги вақтларда меҳнаткашларни тарбиялашнинг энг муҳим ғоявий-сиёсий формаларидан бири бўлган савол ва жавоб кечалари каби қизиқарли суҳбатлар кенг йўлга қўйилмоқда. Бундай кечалар меҳнаткашлар катта қизиқиш туғдирмоқда. Бу кечаларга ҳамида 300—400 киши иштирок этмоқда. Бу йилнинг ўтган даври мобайнида 50 га яқин ана шундай кечалар ўтказилди.

Бу кечаларда олимлар, мутахассислар коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда мамлакатимиз ва Ўрта Осиё республикалари экономикасининг юксалиши, уй-жой қурилиши, коммунал хўжалик, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи ва ободончилик ишларининг кенгайишига доир актуал масалалар бўйича меҳнаткашларнинг саволларига жавоблар беришди. Шуни айтиб ўтиш керакки, бундай кечаларда меҳнаткашлар фақатгина савол берибгина қолмай, шу билан бирга район хўжалигининг ривожланиши билан боғлиқ бўлган бир қанча масалаларни қандай қилиб тез ҳал қилиш бўйича ўзларининг қимматли мулоҳазаларини ҳам айтишмоқда.

Масалан, «Октябрь 40 йиллиги» маҳалла аҳолисининг таклифи ва яқиндан берган ёрдами туфайли болалар муассасаларининг тармоғи кенгайди. Тўқсон ўринлик болалар боғчасига қўшимча бинолар қурилди ва унда бир йўла 200 болани тарбиялаш имкони туғилди. Шу маҳалла меҳнаткашларининг ғайрат-ташаббуси билан клуб, кутубхона, медицина пункти ҳам қурилди.

Баъзи хонадонларда эскилик сарқитларининг сақланиб келинаётганлигига кўпгина ота-оналарнинг ёш авлод тарбиясига нотўғри муносабатда бўлаётганликларини мисол қилиб келтириш мумкин. Шунинг учун ҳам кейинги вақтларда ота-оналар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Бу соҳада ота-оналар университетларининг роли ҳам бекиёсдир. 141-мактаб ҳузурида ташкил этилган педагогик билимлар университети ота-оналарга болаларни тарбиялаш бўйича амалий ёрдам бераяпти. Бу ерда оилада болаларни тўғри тарбиялаш масалаларига оид лекция ва суҳбатлар мунтазам ўтказиб турилади.

Район партия ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида тарбиявий ишлар олиб боришни яхшилаш соҳасида ҳам кўпгина тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Айниқса, хотин-қизлар советлари бу ишда муҳим роль ўйнамоқда. Советлар аёллар билан индивидуаль суҳбатлар ўтказишади, ижтимоий-сиёсий, илмий-атеистик ва санитария-гигиена темаларида лекция ва суҳбатлар, ота-оналар кечалари ташкил этишади. Хотин-қизларнинг кекса коммунистлар билан, медицина, фан ва техника ходимлари билан учрашувларини уюштиришади. Ана шундай тадбирлар натижасида аёлларнинг маънавий дунёси кенгаймоқда, онглилиги ошмоқда, ишламайдиган аёллар меҳнат қучоғига кирмоқдалар, ижтимоий ҳаётда тобора активроқ иштирок этмоқдалар.

«Узган» маҳалласидаги хотин-қизлар советининг аъзолари лекторлар группаси билан биргаликда аёлларни интернационал руҳда тарбиялаш йўлида ўрнак бўларли ишлар қилишяпти. Уларни Совет Иттифоқи халқларининг экономикаси ва маданияти билан таништиришяпти, халқлар дўстлиги ҳақидаги ленинча ғояни, Коммунистик партиянинг миллий масала бўйича сиёсатини, улуғ рус халқининг ва бошқа қардош халқларнинг Ўзбекистон меҳнаткашларига бераётган беғараз ёрдамларининг аҳамиятини тушунтиришяпти.

Маҳалла хотин-қизлар совети район олдида турган вазифаларни ҳал қилишда хотин-қизлар ролини ошириш бўйича конкрет муҳим масалаларни муҳокама қилмоқда. Бу ерда лекция ва докладлар мунтазам ўтказиб турилади, КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми материалларини ўрганиш бўйича доимий семинар ташкил этилган. Хотин-қизлар совети аъзоларидан М. Юсупова, Х. Содиқова ўртоқлар жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар.

Ҳа, хотин-қизлар советлари аёлларимиз ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни яхшилашга муносиб ҳисса қўшмоқда, хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлиш ҳолларини бартараф этиш йўлида жиддий иш олиб бормоқда. Аёлларимизнинг ҳуқуқларини поймол қилувчи шахслар совет йиғилишларида фош қилиб ташланаяпти, уларнинг қилмишлари жамоатчиликнинг қаҳр-ғазабига дучор бўляпти.

Шуни ҳам айтиш керакки, аҳоли яшайдиган жойларда, айниқса хотин-қизлар орасида оммавий-сиёсий ишларни йўлга қўйишда ҳали ҳам катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бу соҳада ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар ҳали жуда кўп. Барча агитпунктлар, лекторийлар, хотин-қизлар советлари ва бошқа шу каби жамоат ташкилотларининг ҳаммаси ҳам сиёсий-тарбиявий ишларни актив суратда олиб боряпти, деб бўлмайди. Айрим маҳаллаларда ижтимоий-сиёсий ва илмий-атеистик темаларда лекция, доклад ва суҳбатлар аҳён-аҳёнда ўтказилади. Лекция пропагандасида ўтмишнинг сарқитлари лозим даражада қаттиқ қораланмайди.

Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари идеология ишлари савиясини давримиз талаблари даражасигача кўтариш учун ҳали кўп иш қилишлари керак. Меҳнаткашларни коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принциплари руҳида тарбиялаш, уларнинг ижтимоий ва меҳнат фаолиятидаги активлигини ошириш ва бу билан мамлакатимизда коммунизм қуришдек оламшумул-тарихий вазифани амалга оширишга муносиб ҳисса қўшиш учун оммавий-тарбиявий ишларни янада юксалтиришимиз лозим.

Идеология ва ҳаёт

КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларини амалга оширамиз

Куни билан қилинган баракали меҳнатдан сўнг касбдош ўртоқларинг билан дилкаш суҳбат қурсанг, фойдадан ҳоли бўлмайди. Ишга якун ясайсан, келгуси режаларингни белгилайсан, тажрибаларингни ўртоқлашасан, киши!

«Ташсельмаш» заводи 15-цехининг мастерлари И. Чупров, К. Халилов, Т. Ҳайдаров ўртоқларни кўпинча смена тугаган пайтларда бирга учратасиз. Бу уч мастер ўзаро суҳбатларда бир-бирларига фойдали маслаҳатлар берадилар, тажрибаларини ўртоқлашадилар.

Мана, ҳозир ҳам улар яна учрашиб қолишди. Фотомухбиримиз В. Салов мастерларнинг ўзаро суҳбати авжига чиққан пайтида суратга олди. 15-цех коллективи пахта териш машиналарининг деталларини тайёрлаб беради. Мастерлар ўз участкалари коллективларининг бугун қандай ишлаганлиги ҳақида бир-бирларига ҳисоб бермоқдалар.

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ САВИЯСИНИ ОШИРАЙЛИК

ЛЕНИН РАЙОН ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

□ □ □

Ленин район партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари район партия комитетининг секретари ўртоқ **Й. Умаров**нинг КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг якунлари ва район партия ташкилотининг вазифалари ҳақидаги докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Докладчи ва музокарага чиққан нотиқлар Коммунистик партия идеология ишларини яхшилашга жуда катта эътибор бераётганлигини таъкидлаб, район партия ташкилотининг бу соҳадаги ишларини, ютуқ ва камчиликларни чуқур таҳлил қилдилар.

— Шу йилнинг ўтган ойларида, — дейди докладчи, — район меҳнаткашлари қувончли муваффақиятларга эришдилар. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик плани 106,5 процент қилиб адо этилди. Топшириқдагига қўшимча равишда деярли 3 миллион 900 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани ҳам ортиғи билан бажарилди. КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаган Октябрь революцияси номли завод, каноп фабрикаси, Транспорт қурилиши министрлигига қарашли ремонт-механика заводи, химия-фармацевтика заводи, «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси, бирлашган нашриёт босмахонаси, 1-нон заводи ва бошқа корхоналарнинг коллективлари ишда юксак кўрсаткичларга эришдилар.

— Ҳар бир кишини меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш, уларда коммунистик жамият кишисига хос бўлган юксак ахлоқий фазилатларни мужассамлантириш идеология ишининг энг асосий вазифасидир, — дейди 2-темир-бетон буюмлари заводи бетончилар бригадасининг раҳбари ўрток **Брюков**.— Биз ёшлар коммунизм қурибгина қолмай, ана шу жамиятда яшаймиз ҳам. Буни ҳис қилиш ҳар биримизнинг куч ва ғайратимизни оширмоқда, она-Ватан фаровонлиги йўлида мумкин қадар унумли ишлашга илҳомлантирмоқда.

Ўртоқ Брюков ўз сўзини давом эттириб, ҳозирги вақтда ёшларнинг сиёсий, маданий савиясини тинимсиз ошириб бориш, уларни ўқишга кенг жалб қилишга алоҳида эътибор бериш лозимлигини таъкидлади.

У ўзи раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларининг ўқуви, меҳнати, жамоат ишларида кенг қатнашаётганликлари ҳақида батафсил гапириб берди.

Радиолампа заводи партия комитетининг секретари **Ивановский**, Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг бош инженери **Фольковский**, каноп фабрикасининг мастери **Тушин** ўртоқлар кишиларни илғор иш методлари, ишлаб чиқариш пешқадамлари ва новаторларининг тажрибаси асосида тарбиялаш идеология ишининг энг муҳим томонларидан бири эканлигини таъкидладилар, коммунистик меҳнат ҳаракатини ҳар томонлама кенгайтириш зарурлигини айтдилар.

Шу билан бирга йиғилиш қатнашчилари социалистик мусобақани ташкил этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнаткашларни коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принциплари асосида тарбиялашга расмиятчилик билан муносабатда бўлиш ҳоллари борлигини кўрсатдилар.

Меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга етарли эътибор берилмаётганлиги натижасида райондаги тўрт корхона ярим йиллик планни бажармади. Рўзғор электр асбоблари, электромеханика, санитария-техника асбоб-ускуналари заводлари, «Ташхладокомбинат» ва бошқа корхоналарда бу иш айниқса сусайиб кетган.

Йиғилишда меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги, социалистик интернационализм, халқлар дўстлиги руҳида тарбиялаш масалаларига катта эътибор берилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети саноат бюроси идеология бўлимининг мудири **Саломова**, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари **Архангельский**, Тошкент қишлоқ хўжалик институти партия комитетининг секретари **Данилин**, «Билим» жамияти район бўлими раисининг ўринбосари **Дорбер** ўртоқлар кишилар онгида ва хулқ-атворида ҳали ҳам сақланиб келаётган эскилик қолдиқларига қарши кескин кураш олиб бориш зарурлигини таъкидладилар.

Актив йиғилиши бир овоздан қабул қилган қарорда КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари якдиллик билан маъқулланди ҳамда уни амалга ошириш бўйича тадбирлар белгиланди.

Актив йиғилиши қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Президиуми, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг жаҳон коммунистик ҳаракат кучлари бирлигини янада мустаҳкамлаш йўлидаги фаолиятларини тўла маъқуллади.

ЎРИНСИЗ ВАЖ

Танаффус эди. Ишчилар бирбирлари билан қизғин бахслашардилар. Гап бўш вақтни кўнгилли ўтказишга келиб тўхтаган эди, қорачадан келган паст бўйли йигит сўз қотди.

— Танаффусга бир соат ажратилган. Ярим соатда овқатланиб бўламиз. Қолган вақт эса бекорга ўтади. Наҳотки, бирон қизиқарли темада суҳбат ё лекция ташкил этиб бўлмаса?

— Врач, юристлар билан учрашув ўтказилганда ҳам ёмон бўлмасди, — ўтирганлардан бири ўртага луқма ташлади.

— Бу ҳақда, — деб гапира бошлади озғингина йигит, — кўп гаплашдик. Раҳбарларни танқид қилдик. Лекин ҳаргал ҳам камчиликларни тузатамиз деб, қуруқ ваъда беришиб қутилишди.

Ишчиларнинг гапида жон бор. Цех партия ташкилотининг секретари ўртоқ Л. Никинов доимо план ҳақида ўйлайди. Бу раҳбарнинг яхши хислатларидан. Лекин ишчиларга ғамхўрлик қилишни унутиш ярамайди-да. Ишчи, хизматчиларни янгиликлардан хабардор қилиб туриш раҳбар ходимларнинг асосий вазифаларидан бири эмасми? Ҳа, шундай. Лекин ўртоқ Никинов ҳали бунга яхши тушинмаганга ўхшайди. Шу сабабли бу соҳадаги камчиликларни ҳас-пўшлашга одатланган.

Тепловоз цехи Октябрь революцияси номли заводдаги энг йирик цехлардан бири ҳисобланади. Бу ерда 500 дан ортиқ ишчи бор. Шунга қарамай партия ташкилоти бу коллектив ўртасида тарбиявий-сиёсий, оммавий ишларни яхши йўлга қўймаётир. Коллективни қизиқтирадиган темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказиш бу ердаги энг унитилган соҳалардан бири ҳисобланади. Беларволик шу даражага бориб етдики, шу йилнинг 4 ойи ичида ақалли битта ҳам лекция ва суҳбат ўтказилмади.

Биз сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг заводдаги бўлимининг раиси ўртоқ Несневич билан гаплашдик. Қилинган ишлар билан танишдик. Ҳақиқатан ҳам ишчилар ҳақ, партия ташкилоти секретари ноҳақ экан.

Цехга кўп лекторлар келади. Лекин парторг одамлар тўплайдиган жойимиз йўқ, деб уларни қайтариб юбораверади.

Завод цехларида оммавий-сиёсий ишлар қониқарсизлиги орқасида айрим ишчилар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Ишга маст бўлиб келиш, барвақт кетиб қолиш фактлари тез-тез учраб турибди.

Бу аҳвол завод партия комитетига маълумми? Ҳа. Лекин бу ердагилар шундай ишларга парвосизлик билан қарамоқдалар. Ишчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун зарур шарт-шароитни яратиб беришни унутиб қўяётирлар.

Яқинда бўлиб ўтган Ўрта Осиё республикалари идеология ходимларининг кенгаши партия ташкилотларининг бутун эътиборини меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга, ёшлар ўртасида тарбиявий, тушунтириш ишларини яхшилашга қаратган эди. Лекин бундан завод партия комитети ҳам, цех партия ташкилотларининг секретарлари ҳам тегишли хулоса чиқариб олганлари йўқ.

Ж. МАҲМУДОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Саноат САҲИФАСИ

Бугун — СССР Ҳарбий-Денгиз флоти куни

ДЕНГИЗ ЧЕГАРАЛАРИМИЗНИНГ СОДИҚ ПОСБОНИ

Адмирал Виталий ФОКИН,
СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти бош қўмондонининг ўринбосари

Бугун совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари традицион байрам — Ҳарбий-Денгиз флоти кунини тантанали нишонлайдилар.

Урушни жамият ҳаётидан чиқариб ташлаш, ер юзида абадий тинчликни барқарор қилиш коммунизмнинг тарихий миссиясидир.

□ □ □

Улуғ Ленин ташаббуси билан ташкил қилинган Ҳарбий-Денгиз флотимиз 46 йилдан буён СССР денгиз чегараларини ишонч билан мудофаа қилиб, жанговар вахтада турибди.

Совет Ҳарбий-Денгиз флотининг тарихи—шонли ҳарбий денгизчиларимиз қаҳрамонона жасоратларининг йилномасидир. Ҳарбий денгизчиларимиз Совет Ватанига душманлар ҳужум қилганда ўлимни ҳам писанд қилмай жангга кирдилар.

Гражданлар уруши йилларида, америка, инглиз, француз, немис, япон ва бошқа интервентларга қарши курашда шундай бўлган эди. Совет ҳарбий денгизчилари Болтиқ денгизи, Қора денгиз, Азов ва Каспий денгизларида, Узоқ Шарқда, Шимолий ва Ғарбий Двинада, Волга ва Камада душманларни яксон қилдилар. Ўша вақтда 75 мингдан ортиқ ҳарбий денгизчилар қуруқликда жанг қилдилар.

Ҳарбий денгизчилар Улуғ Ватан уруши йилларида мислсиз шон-шуҳратга сазовор бўлдилар. Улар денгиздан туриб қуруқликдаги қисмларни ҳимоя қилиб турдилар ва душманга қарши қақшатғич зарбалар бердилар.

Бутун уруш давомида гитлерчилар бирон марта ҳам совет қирғоқларига десант туширолмадилар; бизнинг денгизчилар юздан ортиқ десант туширдилар. Душманнинг жуда кўп транспорти ва кемалари бизнинг шонли денгизчиларимиз, учувчиларимиз ва қирғоқ артиллериячиларимиз зарбасидан денгиз қаърида ҳалок бўлди.

Совет Ҳарбий-Денгиз флоти Одесса, Севастополь, Ленинград ва қутб районларини қаҳрамонона мудофаа қилиш тарихида мардлик ва жасоратнинг ажойиб саҳифаларини ёзди. Ханко гарнизонининг мардлиги ҳеч қачон эсдан чиқмайди. Бу гарнизон 165 кун мобайнида ярим оролни гитлерчиларнинг даҳшатли атакаларидан сақлаб қолди. Ватан совет ҳарбий денгизчилари ва денгиз учувчиларининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги шонли меҳнатини муносиб тақдирлади. Улардан 515 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак ном олди. 350 мингдан ортиқ денгизчи орден ва медаллар билан тақдирланди.

Совет ҳарбий денгизчилари империалистик Япония ҳарбий кучларини тор-мор келтиришда катта ҳисса қўшдилар. Хитой ва Корея халқларига уларнинг япон босқинчиларига қарши озодлик курашида қардошларча мадад бердилар.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати таъкидлаб ўтганидек, Улуғ Ватан уруши йилларида ҳарбий денгизчилар Ватан олдидаги ўз бурчларини тўла бажардилар. Флотнинг шахсий состави ўзининг шонли меҳнатига берилган бу юксак баҳо билан ҳақли равишда фахрланади.

Совет Ҳарбий-Денгиз флоти Ватанимиз душманларига қарши жангларда жуда кўп шонли ғалабалар қозонган рус денгизчилари ва машҳур флотчиларнинг жанговар шон-шуҳратини эҳтиётлик билан сақлайди ва кўпайтиради. Биз рус денгизчиларини ва ҳали маълум бўлмаган ерларни биринчи бўлиб очган кишиларни ҳурмат ва эҳтиром билан эсга оламиз. Ҳамма денгиз ва океанлардаги жуда кўп географик пунктлар уларнинг номи билан аталади.

Урушдан кейинги йилларда КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва шахсан Никита Сергеевич Хрушчевнинг катта ғамхўрлиги туфайли Совет Ҳарбий-Денгиз флотининг қудрати беқиёс даражада ўсди. Ҳозир Ҳарбий-Денгиз флоти денгизда душманнинг ҳар қандай ҳужумини қайтариш учун зарур бўлган барча воситаларга эга. Унинг асосий зарбдор кучини сув ости флоти ташкил қилади. Атом сув ости кемалари флотимизнинг ҳал қилувчи кучидир. Бизда сув юзида юрадиган ҳозирги замон кемалари, ракетали денгиз авиацияси ва қирғоқ ракета қўшинлари бор.

Сув ости кемалари, сув устида юрадиган кемалар ва самолетлар қудратли ракета ядро қуроли, ҳар хил жанговар воситалар билан жиҳозланган бўлиб, агрессор флотининг ҳар қандай кучлари билан муваффақиятли кураш олиб боришга қодирдир.

Совет Қуролли Кучлари Варшава шартномаси мамлакатлари армиялари билан биргаликда империализмга қарши ишончли қалқонни ташкил этади. Жаҳон халқлари салкам ярим асрлик тарих давомида бунга ишонч ҳосил қилиш имконига эга бўлдилар. Совет мамлакати ҳеч қачон, ҳеч кимга ҳужум қилган эмас. Душманлар мажбур қилгандагина қўлга қурол олган. Лениннинг тинчлик ҳақидаги декрети имзоланган вақтдан буён Совет мамлакати тинчлик сиёсатини мунтазам ўтказиб келмоқда. Бу сиёсат бошқа халқлар суверен ҳуқуқларини ҳурматлашга асосланган.

Совет халқи тинч ижодий меҳнат қилмоқда. Халқимиз коммунистик қурилиш фронтида буюк ғалабалар қозониб, ўз кучларига, келажагига ишонган ҳолда капиталистик мамлакатлар билан қуролланишда эмас, балки моддий ва маънавий бойликларни кўплаб ишлаб чиқаришда мусобақалашишни таклиф қилмоқда. Халқимизга агрессив урушлар ётдир. КПСС Программасида шундай деб ёзилган.

Тинчликка, турли ижтимоий системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшашига бўлган интилиш Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг барча ҳаракатларида кўринмоқда. Совет ҳукумати ва унинг бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг Кариб денгизидаги танглик вақтида кўрган доно сиёсати бунга ёрқин мисол бўла олади. Бу сиёсат термоядро уруши оловини бартараф қилишга имкон берди.

Совет ҳукумати халқимизнинг орзу-истакларини ифодалаб, бутун дунёда тинчлик учун қатъий кураш олиб бормоқда, ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшашини мустаҳкамлашга интилмоқда, ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини ҳал қилиш ва халқларни янги урушлар хавфидан абадий халос қилиш учун қўлидан келган ҳамма тадбирларни кўрмоқда. Ядро қуроли қўлланишини ва унинг синовларини тўхтатиш ҳақидаги, бошқа районларда бўлгани каби Ўрта ер денгизи ва Болтиқ денгизи районларида атомсиз зона вужудга келтириш ҳақидаги совет таклифлари барча мамлакатлар халқлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Халқлар термоядро қуролининг бундан буён тўпланиши дунёни ҳалокатга олиб келиши мумкин деб тушунмоқдалар.

Бироқ тинчликка қаратилган доно совет таклифлари империалистик мамлакатлардаги агрессив сиёсат корчалонларига ёқиб тушмади.

АҚШ ва Ғарбий Европа мамлакатларининг агрессив доиралари ҳар хил найранг ишлатиб, амалда бу таклифларни рад этмоқдалар ва халқаро аҳволни кескинлаштириш юзасидан ўз сиёсатларини зўр бериб ўтказмоқдалар, ракета-ядро қуроли ишлаб чиқаришни давом эттирмоқдалар, ҳарбий тайёргарлик суръатларини кучайтирмоқдалар. Бу сиёсат жаҳонни бир неча марта уруш ёқасига олиб келди, Совет ҳукумати ва барча тинчликсевар кучларнинг қатъий ҳаракатларигина империалистларни инсониятни ядро хавфига дучор қилишдан сақлаб қолди.

Атом қуролини Бонн реваншчилари қўлига бериш ва бу билан ядро қуроли қўлланадиган районни кенгайтиришга уриниш тинчлик иши учун катта хавф туғдиради. Ўрта ер денгизида ядро қуроли билан қуролланган Америка атом сувости кемаларининг пайдо бўлганлиги ва бошқа денгизларда ракета ташийдиган атом сув ости ва сув усти кемаларини кўпайтиришга тайёргарлик кўрилаётганлиги барча тинчлик тарафдорларида чинакам хавф туғдирди.

Тарих сабоқларини унутган НАТО раҳбарлари Европанинг шимолида, Совет Иттифоқи чегаралари яқинида ўз базаларини вужудга келтириш ва бизнинг территориямизга туташган денгизлардан агрессив мақсадларда фойдаланишни мўлжалламоқдалар.

Тинчлик иши учун реал хавф мавжудлигини тушунган жуда кўп мамлакат халқлари, шу жумладан шимолий Европа халқлари ядро қуролини камайтириш ва таъқиқлаш учун, атомсиз зоналар ташкил қилиш учун курашни кучайтирмоқдалар. Совет халқи бу курашни қизғин қувватлайди ва шимолий Европа, Болтиқ ва Ўрта ер денгизлари, Африка қитъасини атомсиз зоналар деб эълон қилиш ҳақидаги таклифни маъқуллайди. Тинчликсевар кучлар империалистларни жиловлаб қўйиш, уларни урушдан воз кечишга мажбур этишга қодирдирлар.

Совет Қуролли Кучлари, шу жумладан Ҳарбий-Денгиз флоти уруш олови ёқувчиларнинг ҳаракатларини ҳушёрлик билан кузатмоқдалар ва ҳамма вақт юксак жанговар тайёргарлик ҳолатида турибдилар.

Ватан ҳарбий денгизчиларига агрессорни Жаҳон океанининг ҳарқандай районида ва унинг океан ортидаги базаларида яксон қилишга қодир бўлган қудратли қурол бериб қўйибди.

Флотнинг шахсий состави энг янги ракета-ядро қуроллари билан таъминланган биринчи даражали сув ости кемалари ва сув юзида юрадиган жанговар кемаларни яратган ишчилар, техниклар, инженерлар, конструкторлар ва олимлардан миннатдордир. Ҳарбий денгизчилар бу қуролни муваффақиятли ўзлаштириб олдилар, ўтказилган машқлар денгизчиларимизнинг бу қуролларни аъло даражада ишлата билишларини кўрсатди.

Совет ҳарбий денгизчилари ўз жанговар маҳоратларини тўхтовсиз равишда такомиллаштириб бормоқдалар. Денгиз походлари ва машқларида, мактаблар ва ҳарбий-денгиз ўқув юртларида матрослар ва старшиналар, офицерлар ва адмираллар ҳарбий техниканинг энг янги турларини, бу қуролларни қўлланишнинг фойдали усулларини зўр бериб ўрганмоқдалар.

Агар агрессорлар Совет Иттифоқи ва социалистик лагерь мамлакатларига қарши уруш очгудек бўлсалар, Армия ва Ҳарбий-Денгиз флотимиз Ватан буюрган барча жанговар топшириқларни шараф билан бажаради. СССР Қуролли Кучларининг халқ билан мустаҳкам алоқаси, халққа чексиз садоқат билан хизмат қилиши, Коммунистик партия ишига содиқлиги бунинг гаровидир.

(АПН).

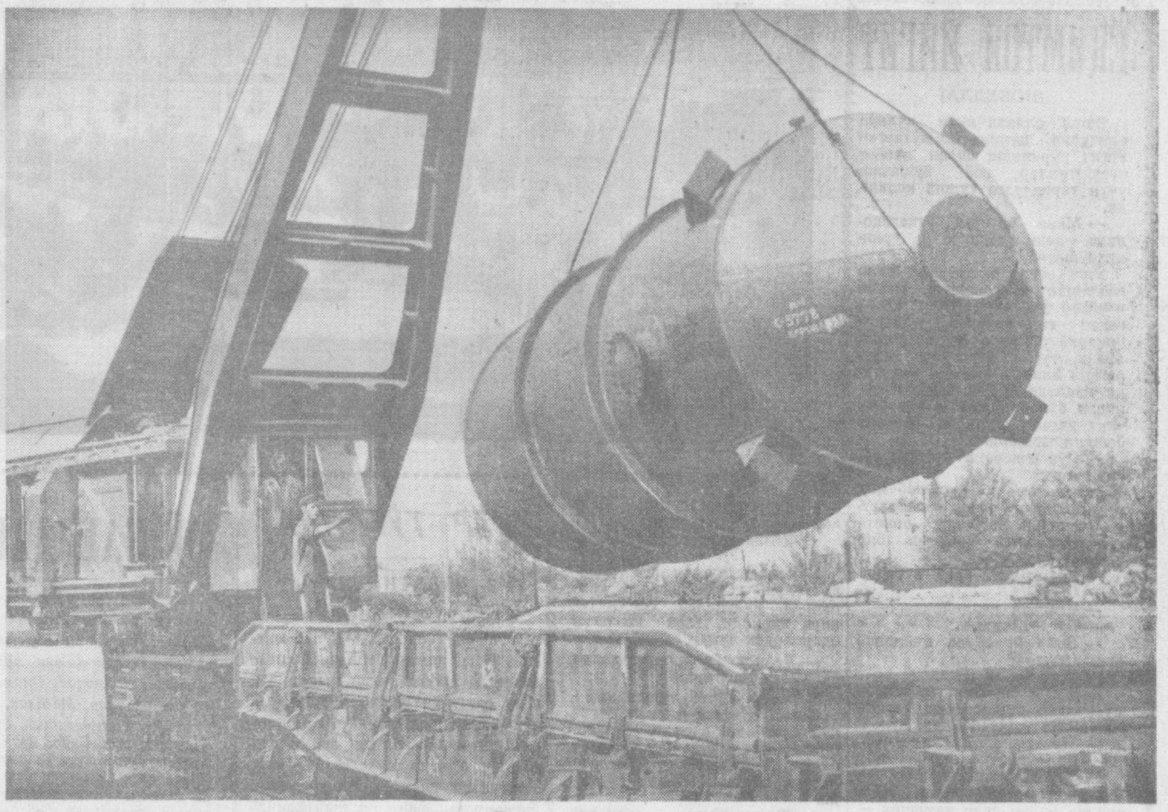

«Ўзбекхиммаш» заводи маркаси билан чиқаётган машина ва аппаратлар республикамиздан ташқари жойларда ҳам машҳур. Бундай асбоб-ускуналар халқ хўжалигининг химия, металлургия, озиқ-овқат саноати ва бошқа тармоқларида қўлланилмоқда. Яқинда Чирчиқ машинасозлари қардош Озарбайжон корхоналари учун буғ аппаратларининг янги партиясини жўнатди. Суратда: аппаратларни платформаларга юклаш пайти.

О. Левак фотоси.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚУДРАТЛИ ЭКСКАВАТОР

Соатига 3 минг кубометр тупроқ қазийдиган роторли экскаватор Никополдаги Оржоникидзе номли коннинг Шевченко карьерида ишлатила бошланди. Мамлакатимизда энг кучли бўлган бу машинанинг баландлиги 20 қаватли уйга тенг келади. Машина 6 минг тонна оғирликка эга бўлишига қарамай юмшоқ ва қумлоқ ерларда ҳам бемалол юраолади.

Янги экскаваторнинг асосий ишчи қисми роторли ғилдираги бўлиб, ҳар бирининг 1600 литр ҳажмли 10 та чўмичи бор. Унинг комплектида узунлиги чорак километрдан ошиқ келадиган транспортёр ҳам бор. Агрегатнинг пўлат фермаларига 6 та тезлатувчи конвейер ўрнатилиб, транспортёр системасига туташтирилган. Уларнинг ёрдами билан тоғ жинслари 5 километр нарига чиқариб ташланади. Агар қазиб чиқарилган тоғ жинсларини бошқа транспортда ташилса, бир сменада ҳар бири 7 тоннадан юк кўтарадиган самосвал машинадан 500 таси керак бўлур эди.

Карьерда ана шундай унумдорликка эга бўлган роторли экскаватордан яна биттаси монтаж қилиниб, қўлдан чиқарилди.

ЯНГИ ТИПДАГИ ЭНЕРГЕТИКА АГРЕГАТИ

Ленинграддаги КПСС XXII съезди номли металлургия заводининг конструкторлари янги типдаги — диагональ гидравлик турбинанинг лойиҳасини ишлаб чиқишди.

Корхона цехларида янги лойиҳа бўйича 77 минг киловатт-соат қувватга эга бўлган бундай машинанинг тажриба нусхасини Иртишда қурилаётган Бухтарминск ГЭСи учун тайёрлашга киришилди.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

БЕКОБОД («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). «Чаноқ» совхози дирекцияси ва партия ташкилоти совхоз посёлкасини ободонлаштиришга жиддий эътибор бермоқдалар. Ўтган бир йил ичида совхозда 30 хўжалик ҳовли тўйи қилди. Деярли ҳамма хонадонлар электрлаштирилди, радиолаштирилди.

Яқинда ишчилар яна бир совға олдилар. Совхоз посёлкасида 50 койкали шифохона қурилиб, фойдаланишга топширилди.

АҲОЛИГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ ЯХШИЛАНСИН

Яқинда Тошкент шаҳар савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари ходимларининг актив йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Ф. Мазитов Тошкент шаҳар савдо ва умумий овқатланиш ташкилотлари томонидан олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ҳақида доклад қилди.

Умумий овқатланиш ходимлари 1963 йилнинг ярим йиллик планини бажариш билан бирга олинган социалистик мажбуриятларини ҳам адо этдилар. Бу ташкилотларнинг раҳбарлари аҳоли орасида тез-тез бўлиб, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўргандилар.

Докладчи шаҳар савдо ташкилотлари янги прогрессив усулни қўлланишга ўтганларидан бери савдо системасида ривожланиш рўй бераётганини конкрет фактлар билан кўрсатди. У айрим савдо ташкилотлари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини қониқарли бажармаётганликларини қаттиқ қоралади. Шаҳар савдо бошқармасининг раҳбарлари М. Ортиқхўжаев билан Б. Макаров ўртоқлар савдо ходимлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни ҳозирги кучнинг талаблари даражасида ташкил этолмаганлар.

Докладчи мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиш, савдо ва умумий овқатланиш ходимларининг намуна бўларли тажрибаларини оммалаштириш зарурлигини айтди.

Шаҳар савдо бошқармасининг бошлиғи Ортиқхўжаев ва умумий овқатланиш бўлимининг бошлиғи Сутягина ўртоқлар савдо тармоқларида йўл қўйилаётган камчиликларни бартараф қилишга етарли эътибор бермаётганликлари алоҳида қайд қилинди.

Сўзга чиққан шаҳар милицияси бошқармасининг бошлиғи А. Тошметов, шаҳар санитария эпидемия станциясининг бошлиғи Минкин ўртоқлар савдо тармоқларининг санитария аҳволига тўхталиб ўтдилар.

— Ўзбекистон ССР савдо министрлиги ва шаҳар савдо ташкилотлари, — деди сўзга чиқиб «Таштекстильшвейобувьторг» директори ўртоқ Мирсаидов, —савдо қилувчи муассасалар билан яқин алоқада бўлмаяпти, ички резервлардан яхши фойдаланмаяпти. Шунинг учун ҳам харидорлар саноат маҳсулотлари билан реал план асосида тўла таъминланмаяптилар.

Актив йиғилишида шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. М. Муртозоев иштирок этди ва нутқ сўзлади.

М. МИРЗАЕВ.

Рассом Ю. Берковский ишлаган плакат.

ТАСС фотохроникаси.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Тошкент шаҳар саноат ва транспорт корхоналари коллективлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларидан илҳомланиб 1963 йил иккинчи квартал ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102,7 процент ва ярим йиллик планни 103,3 процент бажардилар. II квартал социалистик мусобақа якунлари бўйича Октябрь район саноат ва транспорт корхоналари коллективлари ғолиб бўлиб чиқдилар ҳамда Тошкент шаҳар партия ва ижроия комитетларининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлдилар.

Шунингдек Киров ва Чилонзор район саноат ва транспорт корхоналари коллективлари ҳам социалистик мусобақада яхши натижаларга эришдилар.

Ярим йиллик план ҳамда социалистик мажбуриятларни бажаришда пойтахт корхоналарининг ишлаб чиқариш илғорлари, коммунистик меҳнат учун кураш қатнашчилари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Химфармзавод ампула цехининг ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Гулжаҳон Рихсиева, қоғоз комбинатининг машинисти коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи К. Аҳмедов, тўқимачилик комбинати мастер ёрдамчиси Раҳим Худойберганов, 2-тикув фабрикасининг мотористкаси Насиба Йўлдошева, «Авторемдеталь» заводининг аккумулятор зарядчиси Нишон Бобожонов каби ўнлаб ишчилар ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан барчага ўрнак бўлдилар.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ЖАҲОН МАЪҚУЛЛАМОҚДА

Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида Москвада тузилган шартнома юзасидан чет элларда баён этилган фикрлар

★ ★

ЗЎР МАМНУНИЯТ

МЕХИКО, 26 июль. (ТАСС). Мексика жамоатчилиги атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартнома тузилишини якдиллик билан маъқулламоқда.

Мексика президенти Адольфо Лопес Матеос СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевга, АҚШ президенти Жон Кеннедига ва Буюк Британия бош министри Гарольд Макмилланга юборган мактубларида «бу шартноманинг имзоланишини астойдил истаётганлигини» билдиради. «Бу шартнома, деб ёзади у, барча мамлакатларда битимни имзоловчиларнинг халқаро муносабатларни тинчлик ва адолат йўлига солиб юборишни чин кўнгилдан истаётганликларини исбот қилувчи далил сифатида маъқулланади».

Атом энергияси комиссиясининг раиси Хосе Мариа Ортис Тирадо қуйидагиларни айтди:

«Мексика ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун ва атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш учун курашмоқда. Шу сабабли Қўшма Штатлар, Совет Иттифоқи ва Англиянинг бамаслаҳат бир фикрга келганлиги бутун мамлакатни мамнун қилди. Мен Мексика атом энергияси комиссиясининг раиси сифатида ва бир шахс сифатида Москва шартномаси инсоният учун шубҳасиз олижаноб иш бўла олади, деган фикрларга тамомила қўшиламан».

ЛАТИН АМЕРИКАСИДА АТОМСИЗ ЗОНАЛАР

ВАШИНГТОН, 26 июль. (ТАСС). Аргентина ҳукумати Америка давлатлари ташкилоти Латин Америкаси мамлакатларини ядро қуролидан холи зонага айлантириш ҳақидаги масалани қараб чиқсин, деб таклиф қилди.

Латин Америкасидаги бошқа беш мамлакат — Мексика, Бразилия, Чили, Боливия ва Эквадор бу масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳокама қилишни таклиф этдилар. Бу ҳақда Ассошиэйтед Пресс агентлиги хабар берди.

★ ★ ★

АСОС ҚЎЙИЛДИ

ЛОНДОН, 26 июль. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентлиги хабар беради: Англия ҳукуматининг раҳбарлари атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида бугун Москвада тузилган шартнома халқаро кескинликни янада юмшатишга олиб келади, деб умид билдирдилар.

Англия бош министри Макмиллан парламентнинг консерватор аъзолари йиғилишида нутқ сўзлаб, бундай деди: Москвада бир битимга келинганлигининг ўзи муҳим бир ишдир. Аммо бу битимнинг янги буюк муваффақиятларни қўлга киритиш учун асос бўла олиши бундан ҳам муҳимдир.

Англия ташқи ишлар министри Хьюм қуйидагиларни айтди: Мен битимни имзолаш учун Москвага жўнаб кетишга тайёрман. Бу битим, деб таъкидлади у, бошқа масалаларни муҳокама қилишни давом эттириш учун бизга имконият яратиб бериши керак.

ХУШХАБАРЛАР

ПРАГА, 26 июль. (ТАСС). Ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги хушхабар Чехословакиянинг ҳамма қисмида қизғин маъқуллаб кутиб олинди.

Ржежидаги ядро тадқиқотлари институтининг ходими С. Гавелка Чехословакия телеграф агентлигининг мухбирига қуйидагиларни айтди: Биз, ядро энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида ишлаётган ходимлар бу хабарни зўр хурсандчилик билан табриклаймиз. Радиоактив нурланиш ва атом портлашлари натижасида атмосферанинг заҳарланиши инсоният учун қандай хатарли эканлигини яхши биламиз. Биз, деди у, Совет Иттифоқининг тинчлик мақсадларини кўзда тутган бошқа таклифлари ҳам яқин келгусида амалга оширилишига ва шундай қилиб, инсониятнинг қуролланиш машаққатларидан халос бўлишига ишонамиз.

Машинасозлик саноати меҳнаткашлари касаба союзи Марказий комитети раисининг ўринбосари Л. Свобода Чехословакиянинг барча металлистлари номидан бундай деди: Биз уч давлат вакилларининг Москвадаги учрашувларини зўр иштиёқ билан кузатиб турдик. Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартнома Совет Иттифоқининг сиёсати тинчлик мақсадларини кўзда тутганлигини ифода этади.

МУҲИМ ҚАДАМ

ВАШИНГТОН, 26 июль. (ТАСС). Оқ уйнинг матбуот масалалари билан шуғулланувчи секретари П. Селинжер президент Кеннеди Москвадаги музокараларнинг «натижаларидан мамнун» эканлигини айтди. Кеннеди бугун радио ва телевидение орқали сўзга чиқади ҳамда Москвадаги музокараларнинг натижаларини маълум қилади.

Оқ уйда эълон қилинганича, Қўшма Штатларнинг Москва музокараларидаги бош вакили А. Гарриман Москвадан 28 июлда қайтиб келади ва ўша куниёқ президент Кеннедига шахсан доклад қилади.

Демократ сенатор Г. Хэмфри ТАСС мухбири билан суҳбатда битимга эришилганлиги музокара қатнашчиларининг катта ютуғи бўлибгина қолмайди, деди. Мен умид қиламанки, деб таъкидлади у, бу битим бошқа муҳим сиёсий ва иқтисодий масалалар юзасидан СССР билан АҚШ ўртасида олиб бориладиган бундан кейинги музокаралар учун яхши асос бўлади.

★ ★

ҚИЗИҚИШ

БУХАРЕСТ, 26 июль. (ТАСС). Румыния радиоси ва телевидениеси Москвада атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида шартнома тузилганлигини кеча аҳолига маълум қилди. Газеталар бугун биринчи саҳифаларида шартнома ва ахборотни босиб чиқардилар. «Скинтейя» газетаси СССР, Англия ва АҚШ Москва музокараларининг муваффақиятли ўтганлигини «халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги биринчи муҳим қадам» деб таърифлайди.

Катта аҳамиятга эга бўлган шартнома

ОТТАВА, 26 июль. (ТАСС). Москвада парафирланган шартнома имзолангандан ва кучга кирганидан сўнг Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларни янада яхшилаш учун очиб берадиган перспективалари туфайли ғоят катта аҳамиятга эга бўлади, деди Канада бош министри Л. Пирсон парламентда сўзлаган нутқида. Биз, деди у, Москва музокараларининг қатнашчиларига чуқур миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз ва уларни қизгин табриклаймиз. Л. Пирсон Канада ҳукуматининг бу шартномани имзолашга тайёр эканлигини айтди.

ЁҚИМТОЙ ЙИГИТ

(НОВЕЛЛА)

Эшик олдида икки қўлида орикқина кампирни кўтарган йигит кўриниши билан навбат кутаётганлар жой бўшатиш учун тараддудга тушиб қолишди.

— Мана бу ерга ўтқазақолинг,—деди ҳамшира ўз ўрнини бўшатиб.

Ўнг оёғи шалвираб ётган кампирни кўрсатилган жойга авайлаб ўтқазгач, йигит чўнтагидан ғижимланган рўмолча чиқариб бўйин аралаш юзини артди, тугмаларини ечиб кўкрагини елпиди. Хонани тер ҳиди қоплади. Кампир оғриқ зўридан бўлса керак кўзларини чирт юмиб олганди. Тинмай бошини чайқарди.

— Сув ичасизми?—секин сўради йигит.

— Майли, — қуркшаб қолган лабларини аранг қимирлатди кампир. Ҳамшира анкета тўлғазиш учун йигитни бир чеккага имлаб:

— Онангизми?—деб сўради.

— Онам.

— Қаёқдан келдиларинг?

— Бўстонлиқдан.

— Вой-бўй! Жуда қийналиб кетгандирсиз?

— Унчалик эмас.

Ҳамшира барваста йигитнинг мускулдор билакларига ҳавас билан кўз ташлаб олди.

— Онангизнинг исми нима?

— Билмайман.

— Ҳазиллингизни қўйинг. — Ёш қизларга хос ясама жиддийлик билан деди ҳамшира,—фамилияси-чи?

— Билмайман. — Худди ёш болалардек қип-қизариб кетди йигит.

Ҳамшира йигитга «ақлингиз жойидамн!» дегандек бир тикилдида, бориб беморнинг ёнига ўтириб, баъзибир нарсаларни унинг ўзидан сўради. Анкета тўлгач, уччовлари докторнинг ҳузурига кириб кетишди.

Икки кундан сўнг навбатда турган ҳамшира гипсда ётган кампирнинг ёнига келиб ундан аҳвол сўради.

— Тузукман қизим, минг қатла шукур, тузукман.

— Ўғлингиз келиб турибдими?

Кампир юзини нариги томонга ўгириб секин ингради, кўзларида йилтиллаб ёш томчилари кўринди. Узоқ йиғлаган одамлардек чуқур хўрсинди.

— Ўғлиларим фронтда ҳалок бўлишган, қизгинам!

Қиз бир чўчиб тушди ва:

Сизни кўтариб келган йигит ким эди?—деб сўради. Кампирнинг юзига нур югургандек бўлди. Дард билан чўккан кўзларида йилтираб учқун кўринди.

— Танимайман, — деди она тўлқинланиб, — томдан йиқилмасимдан аввал боғимизнинг этагида шаҳарли инженерлар дурбин кўриб янги йўлнинг планини олишаётган эди. Бу ўшалардан бўлса керак... танимайман болам.

Қиз ингичка қошларини маъноли чимириб қўйди. Шприцлар солинган алюмин идишни кўтариб нариги хонага чиқар экан, шивирлади: «ўзи ҳам ёқимтой йигит эди».

Худойберди ТЎХТАБОЕВ.

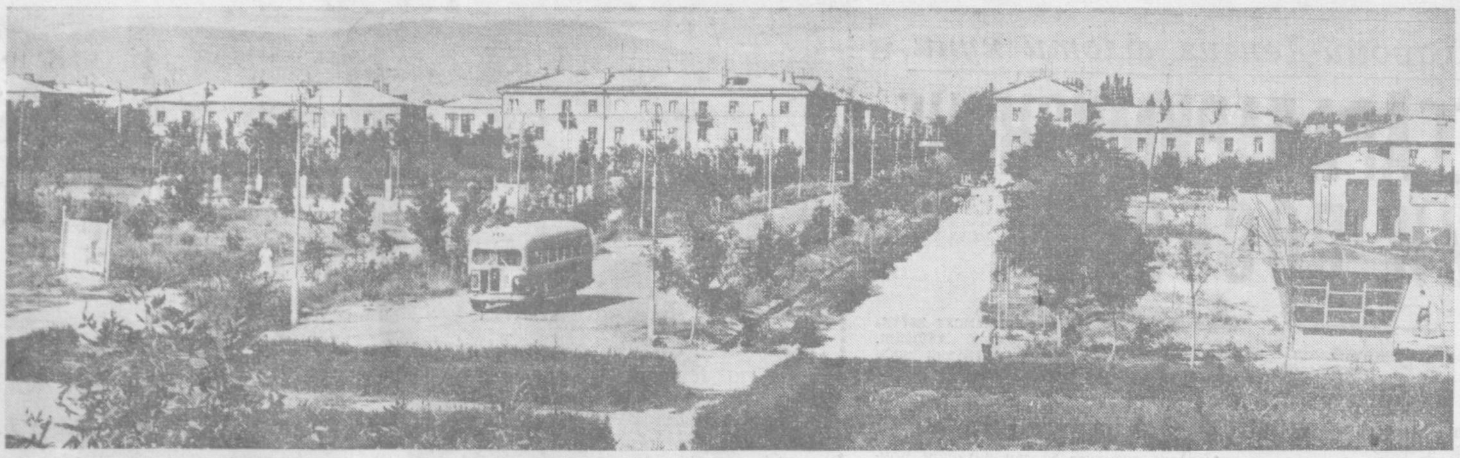

Социалистик Чирчиқ шаҳрининг қиёфаси кундан-кунга ўзгариб бормоқда. Асфальт ётқизилган текис кўчалар, бахмал либосга буркалган ҳиёбонлар, азим бинолар унинг ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Сиз кўриб турган бу қатор кетган биноларда қийин эрувчи ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг ишчи, хизматчилари истиқомат қиладилар.

И. Глауберзон фотоси.

80 ЁШЛИ БАЛИҚЧИ

Ой ҳали юлдузларни бағрига олиб, уйқуга кетганича йўқ. Қишлоқ ширин уйқуда. Кечаги ёғиб ўтган ёмғир кўчанинг у ер-бу ерида ҳалқоблар ҳосил қилган.

— Имиллама, — дейди ўғлининг орқада қолиб кетаётганини кўриб Николай. Тонг ҳам ёришиб қолай деб қолди. Дурустроқ жойни эгаллаб олмасак, овимиз ўнгидан келмайди.

Сўқмоқ йўлга чиқиб олишга шошиладилар. Уёғи ҳеч гап эмас. Сув томонидан эсаётган салқин шамол Пётрнинг юпқа камзулидан ўтиб, баданини жунжитади. Этигидан ҳам сув ўтиб кетди. Мана, анҳор ҳам кўриниб қолди. Пётр орқасига осилиқ қармоғини қўлига олиб отасидан олдин сувга ташлаш мақсадида ундан ўтиб ўтди.

— Шошилма, — дейди отаси,— бу ердан тутмаймиз, хув анави дарахт тагида сув секин оқади. ўша ерга борамиз.

«Йиллар ўтди. Дастлабки сувга ташланган қармоқ унинг қалбида балиқчиликка зўр иштиёқ туғдирган эди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумида илмий секретарь ёрдамчиси бўлиб ишлаб юрган кезларида кўпгина ҳамкасбларини балиқ овига олиб борар, қармоққа қандай қилиб чувалчанг, гўшт, нонларни тиқиш кераклиги ҳақида маслаҳатлар берарди. Ўзи эса балиқ овлашда янгидан-янги усулларни излаб топарди. Пётр Николаевич қармоққа қандай балиқ илинганини сувдан чиқмасданоқ айтиб берарди, чунки у қайси балиқ нимага ўч бўлишини яхши билади.

Унинг қандай қилиб биринчи марта тугмача билан беш килолиқ балиқ тутгани ҳақидаги ҳикояси ҳаммани қизиқтириб қолди.

— Мен «Балиқ овлаш» китобида тугмача билан ҳам балиқ тутиш мумкинлигини ўқиганимда аввал ишонмадим. Кейин «қани ўзим ҳам бир синаб кўрайчи», деб Сирдарёга бордим. Қармоқ ўрнига докага кунжара ўраб, унинг 5 сантиметрча юқорисига каттагина тугмача боғлаб қўйдим. Сувга тикилиб ўтирибман. 20 минут, ярим соат ўтди. Қармоқ ипига боғланган пўкак қимир этмайди. Ҳафсалам пир бўлди. Яна беш минут кутиб, тортиб олмоқчи бўлиб турган эдим, пўкак шиддат билан сувга шўнғиб кетди. Қармоқ дастасидан ушлаб аста торта бошладим. Лекин ип қандайдир катта нарсага ўралишиб қолгандай таранг бўла бошлади. Қарасам иш чиқмайди. Қармоқдан ажралиб қоладиганга ўхшайман. Ечиниб сувга тушдим. Ипни қўлимга аста-секин ўраб бораверди. Ҳуллас, бир амаллаб тортиб олдим».

Пётр Николаевич Пироговский ҳозир пенсионер. У яқинда 80 ёшга тўлди. Лекин тетик, бақувват чол ҳали ҳам севган касбидан ажралишни истамайди. У Чиноз билан 3-Бўзсув орасидаги 15 километрлик масофани юки оғир бўлишига қарамай, пиёда босиб ўтади.

Яқинда Пётр Николаевич область овчилар ва балиқчилар спорт жамиятига келиб, шоли экиладиган майдонларда ҳосил йиғиб олингандан кейин миллионлаб балиқчалар сув қуриб қолиши натижасида нобуд бўлиб кетаётганлигини куйиниб гапирди.

— Бу балиқчаларни эҳтиётлик билан ушлаб, махсус ховузларга қўйиб юборилса, халқ хўжалигимиз анча фойда кўради.

Пётр Николаевичнинг бу таклифи, дарҳақиқат, диққатга сазовордир. Ўзбекистон ССР сув хўжалиги министрлиги ҳозир кекса балиқчи айтган бу фикрни ҳар томонлама ўрганиб чиқаётир.

С. ЕРКИНОВ.

Суратда: Тошкентнинг соя-салқин Гоголь кўчасида.

Ш. Исроилов фотоси.

ГАЗЕТХОНЛАРГА ХАБАР ҚИЛАМИЗ

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли 26-ўрта мактаб ўқитувчиси ўртоқ УСМОНХЎЖАЕВГА.

Бўка автостанциясида содир бўлаётган тартибсизликлар ҳақида «Махсус рейсдаги автобус» сарлавҳали танқидий хабарингиз юзасидан текшириш ўтказган Тошкент область автотрести бошқарувчисининг ўринбосари ўртоқ В. Ражабов редакцияга қуйидагиларни маълум қилди:

Хат юзасидан область автотрест ходими Грингаузом ва 122-автобаза директори А. Файзиев ўртоқлар текшириш ўтказганлар. Текширишда хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланган.

122-автобаза ишидаги камчиликларни 5 кун ичида бартараф қилиш учун қуйидаги тадбирлар белгиланди:

1. Автобус йўлга чиқишдан аввал маршрутнинг тўғрилигини йўл путёвкасига солиштириш;

2. Автостанцияга автобус қатнайдиган рўйхат, кира ҳақи учун нарх жадвали, шунингдек, охирги тўхташ жойида навбатчи, йўлда эса жамоат контроли ўрнатиш;

3. Кассирнинг ўзбошимчалик билан автобусни бошқа маршрутга юборишини тақиқлаш.

4. Автобуснинг йўлга чиқишини, шунингдек қайтиб келишини қатъий график бўйича олиб бориш;

5. Маршрут бўйича автобусларнинг графигини тузиш;

6. Дам олиш ва байрам кунлари қўшимча автобус ажратиш ҳамда шу кунларда иш соатини узайтириш.

46—37-номерли автобус ҳайдовчиси Маҳкамовга йўловчилар билан қўпол муомалада бўлганлиги ва ўз вазифасини суиистеъмол қилгани учун қаттиқ виговор эълон қилинсин.

ҲАР ТЎҒРИДА

ҒАЛАТИ ШЕР

Жанубий Африка ўрмонларида ғалати она шер пайдо бўлиб қолди. Негр қишлоқларида чангалзорларда оппоқ, худди қоғозга ўхшаш рангдаги шерни кўрдик, деган миш-мишлар тарқалди. Яқинда англиялик аёл шу она шерни суратга олишга муваффақ бўлди. Ҳақиқатан йиртқич оппоқ экан. Эндиликда фан оқ шер ҳақида маълумотга эга бўлди.

СОВУН ДАРАХТИ

Флорида ярим оролида «Совун дарахти» деб аталувчи ўсимлик ўсади. Унинг пишган мевалари майдаланса совун кўпиги ҳосил бўлади. Маҳаллий аҳоли кийим-кечак ва бошқа нарсаларни ювишда фақат шундан фойдаланади.

1,7 МИЛЛИАРД ЙИЛГА ЕТАДИ

Туз миллион йиллардан буён инсонга маълум. Вақт ўтиши билан туз символик аҳамият касб этабошлаган. Рим ёзувчиси Плинийнинг таъкидлашича, қадимги Римда биронта қурбонлик тузсиз ўтказилмас эди.

Миср ва Африка қитъасидаги бошқа мамлакатларда туз гўё одамни бахтсизликдан сақловчи кўзмунчоқ сифатида тақиб юрилган. Россияда «Нон ва туз» меҳмондўстликнинг рамзи бўлиб қолди.

Ер юзидаги барча аҳолининг йилига 22 миллион тонна ош тузи истеъмол қилиши ҳисоблаб чиқилди. Ҳар бир киши бир йилда ўрта ҳисобда 8 килограмм туз истеъмол қилар экан.

Тош тузнинг ердаги запаси қанчалик кўп бўлмасин, у йиллар ўтиши билан тугайди. Тузларнинг учдан бир қисми денгизлардан олинади. Минг кубометр денгиз сувидан 1,3 тонна туз олинмоқда.

Дунё океани тузнинг битмас-туганмас ҳазинасидир. Бу тузлар ҳозирги истеъмол даражасида 1,7 миллиард йилга етади.

ОЙ ҚАЕРДАН ПАЙДО БЎЛГАН?

Қадрдон планетамизнинг содиқ йўлдоши — Ойнинг озмунча муаммолари борми? Фақат кейинги йиллардаёқ, асосан совет сунъий йўлдошлари ва «лунниклари» ёрдамида бу муаммоларнинг айримларини ҳал қилиш мумкин бўлди. Бироқ кўп масалалар ҳали жавобсиз қолмоқда. Олимлар айрим гипотезалар тузиш билангина чекланмоқдалар. Масалан, Ой қаердан пайдо бўлган?

Қуёш системасидаги бошқа планеталар ҳам Ерга ўхшаб йўлдошларга эга. Бироқ Ой у йўлдошлардан анча фарқ қилади. Аввало у астрономик масштаб жиҳатдан Ерга жуда яқин туради. Унинг Ерга нисбатан оғирлиги ва катталиги бошқа йўлдошларнинг ўз планеталарига нисбатан оғирлиги ва катталигига қараганда анча кўп ва ниҳоят, Ой Ерга ҳамма вақт бир томони билан қараб туради.

Қадимданоқ олимлар биринчи қарашда табиий бўлиб кўринган Ойнинг Ердан ажралиши ҳақидаги гипотезани айтган эдилар. Бу қандайдир учинчи осмон жисми билан тасодифий яқинлашув оқибатида рўй берган бўлса керак. Ерда Ой ажралган жойда гўё Тинч океан пайдо бўлган... Бундай гипотеза жуда кўп нарсани тушунтириб берса-да математик жиҳатдан олиб кўрганда ўзини оқлай олмайди.

«Тайёр» Ойнинг Еримиз томонидан тортиб олинганлиги ҳақидаги назария мавжуд. Бироқ осмон механикаси қонунлари бу тасодифий яқинлашиш учун албатта учта жисмнинг мавжуд бўлишини талаб қилади. Бу жисмлар Ер ва ўз оғирлиги жиҳатидан Ойга ўхшаган иккита бошқа жисм бўлиши керак. Бунда яқинлашув ўзбошимчалик билан эмас, балки «Ой»лардан бири Ер атрофидаги орбитага ўтиши билан бўлиши керак. Бундай бўлиш эҳтимоли ҳақиқатдан жуда узоқ. Агар Ой фақат шу йўл билан ҳосил бўлаолганда эди, у мавжуд бўлмай қоларди.

Хўш, Ой ўзи қаердан пайдо бўлган? Бу масала устида СССР Фанлар Академияси Физика институти олимлари иш олиб бормоқдалар. Физика-математика фанлари кандидати Евгений Рускол Ойнинг Ер яқинидаги майда йўлдошлар оиласида вужудга келганлиги ҳақидаги гипотезани илгари сурди. Ҳозирги замон космик тахминларга мувофиқ Ер бошқа планеталарга ўхшаб алоҳида-алоҳида бўлакларнинг «қўшилиши»дан пайдо бўлган. Ер пайдо бўлиш жараёнида оилада ўраб олинган бўлиши керак эди. Бу оиладан Ой ҳам вужудга келган.

Ер—ОЙ системаси қўшалоқ планетага ўхшаб қандайдир иккита пуштдан вужудга келган эмас, деб айтиш мумкин. Чунки ундай бўлганда Ер ва Ой оғирликлари тахминан тенг бўлиб қолар эди. Иккинчи томондан Ойнинг Ер мавжуд бўлган пайтдан бирмунча кейин вужудга келганлиги ҳақиқатдан узоқ. Чунки бунда бояги оила йўқ бўлган ва йўлдошлар ҳосил бўлиши учун етарли моддалар қолмаган эди.

Ҳисоблар шуни кўрсатадики, Ойнинг вужудга кела бошлаши бўлажак Ернинг оғирлиги ҳозирги оғирлигининг тахминан ярмини ташкил қилган вақтга тўғри келса керак. Ой ва Ернинг «ёши»даги фарқ тахминан 200 миллион йилни ташкил қилиши керак. Ой Ернинг 5—10 радиусича узоқликда вужудга келган, яъни дастлаб у Ерга ҳозирдагига қараганда 10 баравар яқин бўлган.

Ойнинг пайдо бўлиши ҳақида юқорида баён қилинган схемага қарши эътирозлар ҳам билдирилди. Бу эътирозлар агар шундай бўлса, Ер ва Ой бир хил составга эга бўлиши керак эди, ваҳоланки ҳақиқатда бундай эмас, деган фикрга олиб келади. Бироқ Ер ядросининг химик состави ҳақидаги масала ҳалигача узил-кесил ҳал қилинган эмас. Бундан ташқари Ой ва Ернинг марказий областларида босим уларнинг оғирлигида катта фарқ бўлгани учун турличадир. Планетамиз ва унинг йўлдоши составларидаги фарқни бу билан ҳам изоҳлаб бериш мумкин.

Ойнинг пайдо бўлиши ҳақида юқорида баён қилинган гипотезани албатта, узил-кесил деб бўлмайди. Билимларимизнинг бундан кейинги ривожланиши бу гипотезанинг ҳаққонийлиги ҳақида янада қатъийроқ фикр айтиш имконини беради.

Юрий ЯКОВЛЕВ (АПН).

УЗОҚ-ЯҚИН ЙЎЛГА БОРАР БЎЛСАНГИЗ...

Саҳий ёз қуёши ўлкамизга ўз нурларини аямасдан сочяпти. Шундай жазирамада дам олиш кунларини шаҳардан ташқарида, кенг дала ва боғлар, тоғ ва дарё бўйларида ўтказишни ким истамайди, дейсиз. Баҳаво, салқин Хумсон ва Чимён манзаралари одамларни айниқса, ўзига чорлайди. Шоҳимардон. Иссиқ кўлдаги оромгоҳ курорт ва санаторийларни айтмайсизми? Бу ерларда дам олсангиз кўнгил ёзилиб, йил бўйи қилган меҳнатингиз ҳордиғи чиқиб кетади. Бу сўлим жойларга шаҳримиздан ҳар хил транспорт мунтазам қатнаб туради. Лекин бу оила аъзолари билан, коллектив билан бирга бўлиб бафуржа ўйнаб келиш, дам олиш учун бирмунча ноқулай.

Шундай вақтларда шаҳарнинг 54-разъездида жойлашган прокат пунктидан вақтинча машина олиб туриш мумкин. Машиналар хоҳлаган муддатга берилаверади.

442-аптека бошқарувчиси Б. Сиддиқов меҳнат отпускасида прокат пунктидан «Москвич» олиб оиласи билан Бурчмулла ва Бўстонлиқнинг бошқа хушманзара жойларида яйраб дам олди.

Ҳарбий хизматчи В. Старенко пойтахтимизга яқинда келган. Шаҳарни ўз кўзи билан кўриш, унинг диққатга сазовор ерлари билан танишиш ва дам олиш учун беш кунга «Москвич» машинасини прокатга олиб, шаҳарни маза қилиб томоша қилди.

Прокат пунктидан бир кунга ҳам машина олиш мумкин. ГАЗ-69 машинасининг бир кунлик баҳоси 3 сўм 10 тийин туради. Юрилган ҳар километрга 0,39 тийин тўланади. Машинани олиш учун яшаб ва ишлаб турган жойдан справка, шоферлик ёки ҳайдаш учун ҳаваскорлик гувоҳномаси бўлса кифоя.

— Бизда, — дейди прокат машиналар колоннасининг бошлиғи В. Матлин, — пойтахтимиз меҳнаткашларининг яхши ҳордиқ чиқаришлари ва меҳнат отпускалари вақтида республикамизнинг турли ерларига саёҳат қилишлари учун машина етарли. Ҳозир прокат пунктига аъзо бўлганларнинг сони 1100 га етди. Кўпгина кишилар оилалари ва ошна-оғайнилари билан Бўстонлиқ, Хумсон ва Иссиқ кўлда дам олмоқдалар.

Лекин ҳамма ишларни жойида деб ҳам бўлмайди. Айрим кишилар машиналардан эҳтиётлик билан фойдаланмасдан, дуч келган одамга рулни топшириб қўядилар. Бу ҳол кўпинча кўнгилсиз ҳодисаларга олиб келади. Ёки машина бузилиб қолиб, уни ярим йўлда ремонт қилдириш учун вақтнинг беҳуда ўтиб кетишига сабаб бўлади.

Прокат пунктининг шаҳардан анча олислигини ҳам айтиб ўтиш керак. Бу пойтахт меҳнаткашлари учун анча қийинчилик туғдирмоқда. Агар пункт шаҳар ичида алоҳида паркка жойлаштирилса, аҳоли дам олиш вақтларида ва ишдан кейин ҳам машиналардан бемалол фойдаланиши мумкин бўларди.

Дам олиш кунингиз ва меҳнат отпускангиз даврида яхши ўйнаб, яхши ҳордиқ чиқараман десангиз, шаҳар прокат пунктига мурожаат этинг. «ГАЗ-69» ва «Москвич» енгил машиналари сизнинг хизматингизга тайёр турибди.

Я. САЛИМОВ.

Суратда: Москва филармониясининг солисти А. Керер Тошкентни айланиш мақсадида прокат пунктидан автомашина олди.

Д. Турсунов фотоси.

«Уртўқмоқ» почтасидан

УНУТИЛГАН ҚИШЛОҚ

Ҳурматли «Уртўмоқ», агар эътироз билдирмасанг биз таваккални бўш қўйиб, қишлоғимизнинг отини «унутилган қишлоқ» деб ўзгартириб қўйдик. Чунки биз «Пискент» совхози раҳбарлари эътиборидан бирмунча узоқроқ турамиз.

Нега дейсанми? Чунки бир йил эмас, биз деярли ҳар йили кўплаб газета ва журналларга ёзиламиз. Лекин бирор ҳафта ҳам уларни тўла олганлигимизни эслай олмаймиз. Эшитишимизга қараганда газеталар олинар экан-у, бригада бошлиқларининг уйида тахланиб чанг босиб ётаберар экан. Бу ҳам майлия, қишлоғимизда радио, электр ҳам йўқ. Биз бу ҳақда совхоз директори ўртоқ Кисилевга бир эмас уч мартаба шикоят қилдик. Ўртоқ Кисилев эса бу шикоятга жавобан:

— Ҳозирча бу ишларга тоқатим йўқ. — дейди уялмай-нетмай.

Ҳурматли «Уртўқмоқ», ўртоқ Кисилевнинг бу жавобига ўзинг боплаб жавоб бериб қўймасанг, тоқатим йўқ деганича юраверади.

Салом билан Турсуной Юнусматова.

СУВСИРАГАН КРАНЛАР

Ҳурматли «Уртўқмоқ», тағин кранлар ҳам сувсирар эканми деб ҳайрон бўлиб юрма. Нега десанг, балиқ ҳам сувда туриб чанқадим дер экан. Шунга ўхшаш Урта Чирчиқ бошқармасидаги 2-«Оҳангарон» совхоз марказидаги сув кранлари ҳам бир ҳултум сувга муҳтож бўлиб, қақраб ётишибди. Албатта ўзига енг бўлолмаган бу кранлар бировга этан бўлаолмайди. Шу сабабли ҳам совхоз территориясида яшовчи аҳоли кўпдан буён икки километр узоқликдаги «ўзига тўқ» кранлардан сув ташиб келишга мажбур бўлмоқда.

Тўғри, кранларнинг бу ҳолидан техник ўртоқ З. Гариев, қолаверса совхоз раҳбарларининг ҳам хабарлари бор. Лекин, улар айниқса ёзнинг жазирама иссиқ кунларида сувсираш нима эканлигини аниқ тасаввур қилишолмайди. Ажаб эмас, улар чанқов «азоби»ни бир тортсалар-у, шу баҳона билан кранларга сув келиб қолса.

Х. КАРИМОВ.

Ҳаваскорлар тўгараги

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли клубда ҳозир бирнечта тўгараклар ишлаб турибди. Айниқса музика тўгараги аъзоларининг олиб бораётган ишлари мақтовга лойиқдир. Р. Хожиев раҳбарлик қилаётган бу ҳаваскорлар коллективи ғўза парвариши авж олдирилган ҳозирги кунларда далаларга чиқиб, колхозчиларга энг яхши қўшиқ ва музикаларни ижро этмоқдалар.

Ҳаваскорлар коллективи қўшни Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозига ҳам бориб катта концерт кўрсатди.

Н. ТУФОНОВ.

Редактор ўринбосари
И. СУЛАЙМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

28 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Узбек тилида: 11.00 — Утинчининг бахти («Эртак кетидан эртак» циклидан).

Рус тилида: 11.45 — Олтин юлдузли малика номли бадиий фильм, 13.05 — Ҳарбий-Денгиз Флоти кунига бағишланган эшиттириш ва концерт, 18.00 — Мультипликацион фильм (болалар учун), 18.15 — Телевизион янгиликлар, 18.30 — «Новости дня» киножурнали, 18.40 Концерт, 19.20 — Реклама ва эълонлар, 19.30 — Эртаси куни программаси.

Узбек тилида: 19.35 — Мичман Панин номли бадиий фильм, 21.05 — Пойтахтимиз меҳмонлари. Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 дан — Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Дахлсиз (1 ва 2-серия) — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Ансельмининг ҳалокати (кундуз соат 12 дан), Янов Свердлов (эрталаб 10 да), — «МИР».

Дугоналар (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6 ва 10 да). Ансельмининг ҳалокати (кундуз 12, 4 ва кеч 8 да). — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Арафада юз берган воқеа (кеч соат 5 ва 7 да). Насриддин Хўжандда (кеч 9 да). — «ЮЛДУЗ».

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 9-15 ва 10-45 минутда)

Биз, икки эркак — КАФАНОВ номли.

Дахлсиз (1 ва 2-серия) — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ПАХТАКОР», «ФЕСТИВАЛЬ».

Ансельмининг ҳалокати — «РАКЕТА», ТЕЛЬМАН номли.

Римлик журналист (1 ва 2-серия) — 1 МАЙ номли.

◆ ◆ ◆

ҲАМИД ОЛИМЖОН НОМЛИ САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ЎЗБЕК МУЗДРАМКОМЕДИЯ ТЕАТРИ ГАСТРОЛИ

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

(ёзги бино)

28 июлда

театрнинг ижодий коллективи иштирокида

2 бўлимда

ХАЙРЛАШУВ

КОНЦЕРТИ

Программада: пьесалардан парчалар, ашула ва рақслар.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

□ □

„Ташгоргаз“ тресли

шаҳар газ хўжалигини эксплуатация қилишга доир СЛЕСАРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН

3 ойлик курсга ЎҚУВЧИЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Камида 7-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар 17 ёшдан тортиб қабул қилинади.

Курсга кирувчилар: паспорт, ҳарбий билет (ҳарбий ҳисобда турганлар), меҳнат дафтарчаси ёки турар жойдан справка, 2 та фотокарточка тақдим қиладилар.

Қабул қилинганлар стипендия билан таъминланади.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади. Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Богдан Хмельницкий кўчаси, 59-а уй, 1-хона.

Бошқирд кўчаси, 3-уйда турувчи Шарофат Иноғомовна Зоирова (Икромова)нинг Мингўрик кўчаси, 40-уйда турувчи Мирвали Зоировдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Хизматчи кўчаси, 24-уйда турувчи Абрам Заевич Шамаевнинг Кармелюк кўчаси, 54-уйда турувчи Сарра Эмануиловна Шамаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари—26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 10820 Индекс 64695. Нашр. № 1645.